DIARI CATALA
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre 1 pts. mes
Edició matí. . 1 » »
Any . . . . . 4'50 pts. trim.
Unió postal. . . . . 9 » »
Número de 30 números. . 90 céntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entresol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esquelas, comunicats, y reclams a preus convencionals. Fora la edició del vespre s'admetén esquelas mortuorias fins a les sis de la tarda. Fora l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXIII núm. 5,020 — Barcelona: Dilluns 5 de maig de 1913 — Edició del MATÍ

SANT DEL DIA: La Conversió de Sant Agustí

Sant de demà: St. Joan «Ante Portam Latinam».—**Quarenta hores:** A la iglesia de Montesió, de RR. Dominiques.— Hores d'Exposició: De sis de matí a 2'1 de vuit de la tarde.—**Dema:** A la mateixa iglesia.—.— **Cort de Maria:** Ntra. Sra. de les Neus, a St. Just.—**Dema:** Ntra. Sra. de Gracia, a Sta. Madrona (Poble Sec).—**Missa d'avui:** St. Pius V, Papa; color blanch.—**La de dema:** St. Joan ap. i evang. ante Portam Latinam, color vermell.—.—**Adoració nocturna:** Avui, dia 5. Torn de la Mare de Deu de la Mercè.

Observatori Meteorológic de la Universitat.—Director: E. Alcobé.—4 de maig

HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí i 4 tarda.—Barómetre a 0°00 al nivell del mar: 758'23; 753'61.—Temperatures: Máxima, 25'9 sol; 20'9 ombra.—Mínima: 9'0 ombra, 8'0 reflector.—Temperatura a la ombra: 17'0; 19'0.— Pluja a les 21 hores: 0'0.— Aigua evaporada en milímetres: 1'34. — Graus d'humitat: 63; 93.—Direcció del vent: NO; SO. —Velocitat del vent: 25'5 km.—Estat del cel: nuvolós.—Núvols, Classes: 7C. K.—Quantitat: 0'5; 0'7.
Sortida del sol: 4'45.— Posta: 6'51. —Sortida de la lluna: 3'41 n. — Posta: 3'31 t.

D.ª Antonia Mascaró i Gaurán

Viuda de D. Francesch Ubach i Vinyeta

HA MORT

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostólica

(A. C. S.)

Son fill Albert, nora Angela Trullàs, nét Francesc, germans Francesc, Mercè i Assumpta, cunyats Josep Ubach i Antonia Gutierrez viuda de Ubach, nebots, nebodes, cosins, cosines i demés parents, preguen als seus amics i coneguts la tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir avui, dilluns, a dos quarts de quatre de la tarde, a la casa mortuoria, carrer de Mercaders, 32, per acompanyar el cadavre a la parroquial iglesia de Sant Francisco de Paula, i d'allí a sa darrera estada, Cementiri Nou.

No's convida particularment

Regionalisme i Federalisme

PER
LLUÍS DURÁN I VENTOSA

Venda a Barcelona:
A les principals llibreries
Venda per a fóra:
Llibreria F. Puig; Pl. Nova, 5

Dr. Serrallach Vías urinarias. — De 12 a 2 i de 6 a 7. Pelayo, 40. - C.ª económica, 7 a 9. Jovellanos, 9.

Tusquets i C. S. en C. Banca Borsa. Valors i cupons.—Rambla del Centre, 9.

J. Marsans Rof i Fills
Valors, Cupons, Giros, Canvi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

ANONIMA CLAUDIO DURAN
Construccions MONIER
Ronda Sant Pere, 44, baixos

Sostres de CIMENT ARMAT amb revoltons de guix
Patent núm. 51.570. —Economía, resistencia, depressa en construir Dipósits. Canonades, Ponts, Edificis industrials i tota mena de construccions amb ciment armat

Dr. Perearnau Professor de Vías Urinarias (Hospital Clínic 1906-1910. Acad. i Lab. 1912). Pl. Urquinaona, 2, 1.er de 12 a 2 i 4 a 6; festius 7 a 9 nit.

Dr. A. Presta Especialista Orelles, Nas, Gorja i Tuberculosis Pelayo, 12, pral. — Consulta de 9 a 10 i de 3 a 6.

El DR. LLORET ha trasladat sa consulta per a les malalties de l'Estómac a la RAMBLA DE CATALUNYA NUM. 13.

DR. BALCELLS dels Hospitals de París. Estómach y RAIGS X — Claris, 74. — De 2 a 4. Budells

Política d'aliances

Monomanía sectaria

Continúa essent tema d'actualitat primordial el de les aliances, posat novament a deliberació amb el viatge del Rei a París i amb la crisis fondíssima de la política internacional europea.

En el diari de Madrid «El Mundo» han aparegut declaracions i parers dels nostres polítics més eminents, lo qual no vol dir que no hi abundin les vulgaritats. La més estupenda, potser, es la brollada del simpàtic senyor Azcàrate al dir que l'aliança amb Alemanya no més la preconitzaven els clericals.

Revela, aquesta suspicacia, un desconeixement absolut de lo que es la vida de relació internacional, desconeixement que no podem creure motivat, en un home com el senyor Azcàrate, més que per una ofuscació o per un «lapsus» momentanis.

Anc que no fos de tan mal trobar un nexe entre l'Imperi bismarckià i el clericalisme, res hauría d'influir això en una materia on solament es té en compte l'egoisme de cada estat, la seva defensa externa. Es ridícol creure que les aliances internacionals d'avui día que no influeixin sensiblement en lo que constitueix l'interès predominant dels pobles moderns, la riquesa econòmica, la potencia industrial, puguin respondre, de aprop o de lluny, a mires de caràcter espiritual, ja sectari, ja religiós. Ha estat molt oportú el senyor Vazquez de Mella al recordar que ell, partidari «avui» d'una aliança amb Alemanya, havía defensat en ple Parlament, abans de la guerra hispano-yankèe, la conveniencia d'aliar-nos amb la República Francesa.

Cal no més repassar la historia per convèncers que el mobil determinant de la política internacional és l'egoisme. Res més fal·laciós que les guerres dites de religió, de les quals ben poca culpa en sol tenir i ben migrat guany hi sol trobar l'Iglesia. Catalunya justament en fou víctima d'una d'aquestes expol·liacions disfressades amb la capa de la Religió. El desmembrament més gros i més irreparable de la nostra Nacionalitat el causaren els creuats de Simó de Monfort qui, amb l'excusa de combatre la heretgía albigesa, actuaren en profit de la França septentrional. D'aquella intervenció destructora de la obra de la naturalesa, ne vingué després, com un reconeixement dels fets consumats, el nefast tractat de Corbeil, la taca més negra de la nostra historia; més, molt més, que'l tractat dels Pirineus, més, molt més, que l'assalt de Barcelona i la destrucció de les nostres llibertats nacionals—que ja no eren gaire més d'una lletra morta, sense esperit informador—per les tropes i pel govern de Felip V.

El cas Azcárate, per tant, és, en aquest afer, un cas típic d'iberisme, lo més anti-europeista que's puga donar. Fins en Combes, l'anti-clerical «enragée», se'n riuría.

Nosaltres no ens en podem riure; nosaltres ens en entristim amb tota l'ánima, perque quan intel·ligencies tan clares i serenes, perque quan esperits tan equilibrats com el del «leader» republicà incorrent encara en semblants vulgaritats, és senyal de que el virus radicalista, la monomanía sectaria domina encara arreu d'Espanya. Per nosaltres, qui voldríem desarrelar-la fins de la política interior, fins de coses tan entranyables com la qüestió cultural, cercant l'unanimitat quasi general a l'entorn de les solucions que imposin les realitats socials, per nosaltres qui voldríem acabar amb les sempiternes topatíes dels rojos i dels negres, qui voldríem fondre les dues Espanyes antagòniques en un gran Imperi peninsular, fort principalment per la seva unitat d'acció, aquest símptoma ens causaría una gran desil·lusió si no estiguessim avesats a vèncer altres prejudis i altres interessos partidistes.

FANTASIES

Per la senyal de la Santa Creu...

Jo m'imagino que a través dels sigles, d'Orient a Ponent i del Mitjorn a les terres gebrades, galopa, endut per un corcer blanc, un cavaller blanc que enarbora triomfalment una senyera blanca creuada de porpra. I aixís com uns cops és només emperador i s'anomena Constantí o Carlemany, altres és Sant i reb el culte de les generacions amb el nom de Jaume o de Jordi. Però, l'esperit me sembla totjorn el mateix, adhuc quan aquells que se'n senten animats no son més que reis o nobles. D'aquí que el vegi reproduit en la figura del nostre Pere el Católic quan a les Naves de Tolosa comana l'ala esquerra dels exèrcits cristians, i en la de l'empordanès Dalmau de Creixell, quan ordena i dirigeix aquella gran batalla, i en la de cada un dels reis d'Espanya que s'uniren en semblant ocasió contra l'enemic comú, donant un exemple semblant al que ofereixen en els nostres díes els sobirans balkànics al pactar aliança contra el turc.

La Creu, signe de victoria a través dels sigles, ho era ja, segons algú que tracta d'altes coses, quan Moisès aixamplava els braços en actitut d'orar. I aqueixes Festes Constantinianes que acaben de maravellar-nos amb l'esclat de llur pompa ¿què son sinó una altra victoria de la Creu que d'una centuria a l'altra fulgura en la senyera blanca enarborada pel cavaller blanc al galop del corcer blanc que l'enmena pels aires?

***

En aquestes diades tots hem pensat en Constantí i l'hem vist, caminant cap a la derrota segura del seu exèrcit, molt inferior al de Magenci, que es preparava a repel·lir-lo. Era la migdiada, l'aire no's movía i el sol enlluernava de resplandors. Constantí, cavaller blanc sobre corcer blanc, no duia la creu al cap de la llança, però'n duia ja l'imatge al cor i al seny.

De sobte—prodigi de prodigis—en el blau del cel se dibuixa una franja que'l travessa de dalt a baix i d'esquerra a dreta; i al mig de la creu, en lletres de foc apareixen aquestes paraules:

«Per aquesta senyal tindràs la victoria».

Constantí es prosterna, tot l'exèrcit l'imita. Després, tot el día i tota la nit, la Creu segueix acompanyant en imatge a l'emperador. I en mig del sòn se li apareix de companyía amb Jesucrist, en continent, Constantí fa construir el clàbarum» segons el signe que no'l deixa. L'emperador ja té estandart que el protegeix i el guía a la victoria, fent-lo triomfar dels que li disputaven l'imperi i celebrant el triomf amb l'edicte de Milàn, quan feia dos anys que havía abraçat el Cristianisme. I d'aquella feta memorable ençà, ja n'han passat setze cents.

Però ¿va ser un impuls propi el que va guiar a Constantí en la seva conversió? Cal pensar que, adhuc després d'haver abraçat el Cristianisme, no fou pas un Sant l'emperador. Però sí no fou sant, visqué en companyía d'una santa encesa d'amor a Deu. I aquesta santa fou sa mare Elena, tresor de virtuts. Per això, si bé hi hà qui creu que la Santa ho fou per influencia del seu fill, hi hà també qui, tal volta amb més raó, creu que el fill fou cristià per influencia de la Santa a qui es deu la troballa de la Vera Creu.

***

La vella emperatriu ho era molt de vella; tan i tan vella, que si no arribava a la centuria no se'n mancava gaire més d'un gruix de cabell d'àngel. I diu que de molts anys, de tants com ne feia que havía devingut cristiana, tenía el desig de visitar els Sants Llocs. I a l'últim, malgrat el temps que li pesava damunt la testa, va empendre el pelegrinatge, sembrant de temples el seu camí i amb l'esperança de trobar al cap d'allà l'instrument de suplici on havía patit mort afrentosa el Fill de Deu.

Ja és a Jerusalem i ja pregunta per l'indret on la creu és amagada, però ningú n'hi sab donar raó... Ja demana parer als venerables de la ciutat, dels quals no'n treu altra cosa sinó que la creu ha de ser al mateix lloc on hi hà el sepulcre.

Però el sepulcre, ¿aon és? Els enemics del Cristianisme, després de cobrir-lo de pedra i runes, hi han edificat al damunt un temple a Venus... La vella emperatriu té una revelació i fa enderrocar el temple i furgar terra i runes... ¡Ala, ala! Prou sortirà la Vera Creu. L'emperatriu santa, la venerable Elena ne té la fermança en la fè que la guía... ¡Caveu, caveu!

I cavant, cavant, ja no és una creu sinó tres les que apareixen als ulls astorats dels cavadors: la Creu de Jesucrist i la dels dos lladres que l'acompanyaren en el suplici. Però ¿quina és la del Salvador? L'«Inri» que hi havía figurat és entre els instruments de la Passió, però separat d'ella. ¿Còm distingir-la, doncs?

Sant Macari, bisbe de Jerusalem, que assisteix als dubtes de la bona Elena, troba el bon consell.

—Prou que ho sabrem quina és la del Just.

I les tres creus son dutes a casa d'un malalt incurable. Toquen amb una el cos extenuat i no passa rès; el toquen amb una altra, i tampoc; li acosten la tercera i el malalt se rebifa, se redreça, sent una onada de vida que li puja del cor als llavis i a l'esguart.

La Vera Creu és trobada i Santa Elena pot portar-ne a Roma la primera partícula, tot sembrant nous temples en son camí i senyalant-ne les monjoies amb obres de caritat.

***

D'ençà d'aleshores les victories de la Creu han il·lustrat els sigles. Però en la ciutat que porta el nom de Constantí, i que fou convertida per ell en capital de son imperi, no hi regna pas la Creu. Tot just comença a regnar al seu entorn, gracies als princeps cristians que, com els que arreconaren avall els infidels que invadíen el continent per l'Iberia, arreconen ara cap enllà els que l'invadien per la banda d'on ens venen les pestilencies i el sol.

També, després de l'esfors dels reis cristians d'Espanya, persistiren els serrains en terres d'Iberia, com persistiràn encara els turcs en terres orientals d'Europa, no ben netes tal volta dels crims que en el decurs de la decadencia de l'Imperi les varen sollar. La purificació de les nacions és cosa de sigles; per elles un sigle és un instant. D'aquí que entre l'ahir i el demà s'hi atravessin tantes centuries; d'aquí que els pobles no perdin mai l'esperança de redempció.

El cas és posseir aquella fè en la victoria que acompanya sempre al cavaller blanc que galopa montat en corcer blanc i enarbolant l'estandart blanc amb l'imatge de la Creu.

SNOB.

Festes Constantinianes

Els grandiosos actes d'ahir

L'ofici

La Catedral estigué altra volta materialment plena. Per la porta del claustre, un cop començat l'ofici, era impossible entrar-hi; per la principal, s'hi trobava un xic de lloc al cap d'avall de tot, on no's veia rès, però se podía sentir l'Orfeó Català, cantant baix la direcció den Millet, la missa den Morales «Beata es Regina Cœlorum» que constituía un dels atractius principals de la festa; per la porta del carrer dels Comtes, hi entraven els qui duien tarjeta d'invitació, i si no hi hagué allí l'agomblament dels altres punts, no és menys cert que no restà ni una sola cadira buida, i que molts s'hagueren d'estar drets.

Oficià de pontifical el doctor Laguarda.

Ocuparen llocs de distinció al presbiteri, el comandant de Marina, el president i fiscal de l'Audiencia, el diputat provincial senyor Pericas, el doc. Fàbregas, pel claustre universitari, i altres.

Predicà'l canonge doctor Baranera sobre l'afirmació de que «la creu de Christ és la que ha fet grans, forts i lliures als pobles, i al contrari, l'ausencia de la Creu, els condueix a la ruina», tema que li donà ocasió per a fer erudites excursions pel camp de l'Historia, i atinades comparacions de pobles amb pobles.

Cuidaren de l'ordre a l'interior del temple, municipals i urbans, i a l'exterior, agents de vigilancia i seguretat.

L'oportuna distribució de portes d'entrada i sortida feu que, malgrat l'enorme gentada, no hi hagué cap incident.

La professó

Fou una manifestació religiosa de les més grans que's recorden a Barcelona, havent-se desenrotllat sense'l més petit incident, ni a l'organitzar-la, ni durant el curs.

I davant la seva magnitut, calía tenir el cor molt fort per a no sentir-se'l invadit d'una emoció intensíssima. Gairebé es podría assegurar que els ulls de tots els fidels que la presenciaren o hi assistiren, estigueren constantment velats per l'espurneig de les llàgrimes.

Les onades de cants neixíen, creixíen i s'enlairaven amb un moviment de mar en dia esplèndit. Es impossible descriure semblant acte de manera que se'n dongui una lleugera idea.

La professó començà a sortir a les quatre de la tarde, per l'ordre següent:

Municipals de cavall, Bandera de Santa Eularia, Gantarons de la Catedral i parroquies, Filles de María de Sant Cugat, Guardia d'honor (Franciscanes), Apostolat de la Preservació de la Fè, Vestuari de la Sagrada Familia, Apostolat de l'Oració de S. Agustí, Immaculada del Servei Domèstic, Alberg de Sant Antoni, Filles de María de Santa Clara, Idem de la Concepció, Idem de la Divina Pastora (Concepció), Immaculat Cor de María (Gracia), Teresianes dels Josepets, Filles de María de Les Corts.

Oració Contínua pel Papa (Santa Agna) Nostra Senyora de Montserrat (Círcol Tradiconalista), Col·legi de Jesús María, Filles de María (Santa María del Mar), Patronat de Sant Camil (Badalona), Catequística de la Sagrada Familia, Filles de María del Poble Nou, Catequística del carrer de Calabria, Filles de María de Santa Madrona, Capella francesa Joana d'Arc, Taller-Conferencia de Santa Agna, Filles de María de la Bonanova, Idem del carrer d'Aldana, Maternitat de la Mare de Deu, Filles de María de Sant Andreu, Alumnes de Loreto, Sant Josep de la Montanya, Filles de María del Sagrat Cor.

Pia Unió de Nostra Senyora dels Dolors, de Sant Pere; Conferencies de Sant Vicens de Paul, Apostolat de Bethlem, Filles de María de Santa Mònica, Setmana devota del Carme, Patronat de la Sagrada Familia amb banda de música, Convalescencia de Sant Ignasi, Apostolat de l'Oració de la Concepció, Filles de María dels Agonitzants, Apostolat de la Oració del Pi, Teresianes dels Angels, idem de les Gerònimes, idem dels Josepets, banda de música.

Apostolat de Senyores del Parc, Filles de María del carrer de Bellafila, Idem idem de Santa María, Orfeó Santa Cecilia, Filles de María de Sant Martí, Aimants de Jesús Sagramentat, Filles de María de Sant Francisco, Santa Teodora de Gracia, Associació de Santa Romana, Filles de María de Sans, Associació d'Obreres d'Hostafrancs, Filles de María de idem, Apostolat de l'Oració de idem, Filles de María de Horta, Esclaves de Jesús Crucificat, Rosari Vivent de Sant Agustí, Lliga de Senyores Catòbliques, Patronat Obrer de Santa Agna, Pia Unió de Sant Miquel, Vestuari de la Mercè.

Escolanía de la Mercè, Cort d'Honor de la Mercè, Santa Casa de Loreto, Gremi de Mestres particulars, Esclaves de la Mercè, amb banda militar, Salutació Sabatina de Sant Jaume, Apostolat de Santa María, Idem de Sant Vicens de Paul, Mares de Familia Obrera de Santa Agna, Associacions de María Reparadora, Joventut Antoniana.

A les 5'55 començaven a sortir les corporacions i societats d'homes, per l'ordre següent:

Círcol Barcelonès d'Obrers, Institut de Artesans i Obrers, Academia de Sant Just, Aplec Marià, Centre Calassanci, Centre de Sant Pere Apòstol, Centre Moral Eularienc, banda de veterans.

Parroquians de Sant Pere, Centre Catòlic de la Barceloneta, Círcol de Sant Lluc, Montepio de Nostra Senyora de l'Esperança, Fills de María Immaculada, Lliga Espiritual de la Mare de Deu de Montserrat, Terciaris carmelites de varies parroquies, Lluisos de Bethlem, Centre Angèlic d'Hostafrancs, Centre Social de Bethlem, amb la banda de la Casa de Caritat.

Lluisos de Horta, Reparadora de Pius IX, Apostolat de l'Oració de Sant Vicens de Paul, Apostolat de varies parroquies, Centre Moral Instructiu de Gracia, Centre de la Bonanova, amb sa banda.

Centres carlins, joventuts i requetès de Barcelona i dels pobles propers, Pia Unió de Sant Miquel, Centre Social de Les Corts, Círcol Católic de Gracia, Círcol de Sant Antoni Abat, Centre Instructiu de l'Obrer del districte VII, Escola Cantorum de Sant Francisco de Paula, varies congregacions de id., Institut General i Tècnic, Congregació Mariana de Sans, amb banda de música.

Catequística de la Sagrada Familia, Joventut Católica de Sant Andreu, altres congregacions de idem, Sant Josep de la Montanya, amb banda.

Conferencies de Sant Vicens, Acció Social Popular, Gremi de Mestres particulars, Joventut Católica, Comitè de Defensa Social, Congregació Mariana de Gracia, Col·legi Comtal, Patronat de l'Obrer, amb la banda de l'Asil Naval, Centre Social del Poble Nou, Patronat de la Sagrada Familia, Centre de Sant Pere Claver, Lluisos dels Jesuites, Congregació de Sant Francisco de Borja, de idem, amb banda dels Salessians.

Escolanía de Pompeya, Terciaris franciscans, congregacions, Ordres religioses, Creus parroquials, seminaristes Insignies de la Basílica, Creu Roja, Congregació del Via-Crucis de Santa Agna, idem de Pompeya, idem de Sant Pere, i d'altres parroquies, amb el Sant Christ de Lepant.

Clerecía Catedral, Capitol, Vera Creu sota tàlem, seguint el doctor Laguarda.

Cos de portants, banderes de Lepant, piquet de caçadors de Barcelona.

Junta Diocesana, diputats provincials senyors Valls i Pericas; regidors senyors Vallet, Pardo, Muntanyola, Condomines, Abadal, Carreras, Nolla, Rosés i Vallès i Pujals, aquest en representació de l'alcalde, i el diputat senyor Fages en la del president de la Diputació.

Tancaven la marxa piquets de seguretat i municipals.

A les 7'15 sortía el final de la professó.

Quan el cap de la mateixa, fet tot el curs, era de tornada a la Catedral, encara sortíen les dònes, de manera que les que tornaven, s'hagueren de disoldre sense entrar a la Seu, a fi d'evitar confusions.

La sortida del Sant Christ fou impressionant. Dues bandes militars tocaren la Marxa Reial, la tropa presentà armes i la gentada que omplía de gom a gom la plaça, els balcons i terrats, esclatà en una aclamació immensa i en aplaudiments, veient-se voleiar infinitat de mocadors.

També se sentiren aplaudiments al sortir el senyor Bisbe.

Els balcons del curs estaven endomassats i atapaits de gent, lo mateix que els terrats, i no cal dir si també els carrers per on passà la professó.

Arreu de la ciutat, molts ciutadans endomassaren els balcons, especialment a la tarde.

Durant tot el curs, el pas del Sant Christ fou una ovació contínua i una pluja de flors interminable. I els cants piadosos, i els acords de les músiques omplien la ciutat fins a nit entrada.

Se dedicaren molts aplaudiments a les representacions del Municipi i de la Diputació.

Entre la comitiva s'hi veien soldats i oficials.

A les nou el Sant Christ tornava a entrar a la Catedral. El curs d'aquesta grandiosa professó durà, doncs, cinc hores; i això que la imposant riuada de fidels anava passant sense interrupcions. Creiem que aquest detall donarà la mida de la magnitut de l'acte, que perdurarà en el record de tots els que'l varen presenciar o hi varen assistir.

Un nou acadèmic

La primera vinticinquena dels Jocs Florals

Ahir matí va celebrar sessió pública la Reial Academia de Bones Lletres per a la recepció de l'acadèmic electe don Ernest Moliné i Brasés.

L'acte va tenir lloc en el saló del Consell d'aquesta Universitat Literaria i va veures honrat amb la assistencia d'un públic selectíssim, entre'l qual hi abundaven els literats.

El discurs del senyor Moliné i Brasés va versar sobre la primera vinticincquena dels Jocs Florals, aixís com també el del senyor Pella i Forgas que li va contestar.

En una próxima edició donarem extensa ressenya de l'acte, cosa que no podem fer en la present per manca d'espai.

Polítiques

Varies

—El quefe superior del Palau, per encàrrec del Rei i el senyor comte de Romanones, han dirigit telegrames d'agraiment al senyor Sanchez Anido, per l'adhessió dels elements lliberals que'l passat dissapte varen reunir-se al Mundial Palace.

—Amb el ràpid d'ahir va marxar a Madrid el general Weyler.

Amb l'exprés varen arribar d'aquella població el senador senyor Roig i Bergadà i els diputats senyors Corominas (P.), Vila, i Dasca.

Govern civil

La professó

El governador va manifestar que la professó s'havía celebrat sense novetat.

A preguntes dels reporters va dir que la concorrencia podía calcular-se, segons el senyor Millàn Astray, en unes 25,000 persones aproximadament.

El descans dominical

Per infraccions de la llei del descans dominical la policía, durant el dia d'ahir, va efectuar 247 denuncies.

D'aquestes, dotze varen passar al Jutjat per desobediencia.

Qüestions obreres

—Ha quedat solucionada per complet la vaga d'obrers agrocultors de Vilassar de Mar.

La guardia civil s'ha retirat.

—Avui comensarà la vaga dels fusters. Se creu que vagaràn uns sis cents obrers, que son els que composen les sis societats de la Federació.

Els fusters que pertànyen a altres societats treballaràn.

—Els fundidors han manifestat al governador que enlloc de les vuit hores que demanaven se conformarien amb la jornada de nou hores. Abans de la vaga en treballaven deu.

El senyor Sánchez Anido ho ha comunicat als patrons i aquests se reuniràn avui per a estudiar la nova proposició dels obrers.

De Pedagogía

A propósit de la conferencia de l'Eladi Homs a l'Ateneu de Madrid.

L'Eladi Homs ha passat per Madrid i ha parlat de Pedagogía. Hauría inquietat una mica els esperits de la gent de ací, si no tinguessin en general els ulls tancats a la vida, per a fonamentar tots els seus principis d'Educació en un pur raonament filosòfic.

L'atmòsfera artificial de la capital de Espanya no hi està feta a sentir la veu de la gent que s'ha creat, en les regions una vida natural basada en el passar de les coses quotidianes. Els grupus intel·lectuals d'ací no surten del camp de l'especulació, no fixant-se en que la intel·lecció freda no és tota la vida sinó una part d'ella.

Perxò al presentar un programa pràctic d'educació, s'ha orientat cap al fi natural de tot lo que eren abans les bones qualitats nacionals que cada ú porta en lo més íntim de la seva naturalesa, no comptant que anava a parlar davant de molta gent que, en realitat, no té cap esperit nacional, davant de gent que mai ha sentit la existencia de tot lo que l'Homs vol guardar i desenrotllar en la nostra generació, per a que signi la pedra més segura de lo que seràn les fortes i plenes generacions futures.

L'Eladi Homs vol conèixer bé Espa- vol conéixer-la a través de l'Europa; no perdent mai lo que és la nostra personalitat, no abandonant, per despreci, lo que donà força als nostres avantpassats per a ser un poble fort i lliure.

I com que aquí no s'han preocupat sinó d'agafar lo exterior de les coses estrangeres, sense veure que lo que ha d'interessar a l'educador és lo íntim, lo real; i com al mateix temps estàn acostumats a manifestacions i converses que responen an aqueixa manera especial d'ésser, no han sabut compendre la personalitat de l'Homs, sinó com una contradicció. En els cervells inficionats d'una cosa que en diuen Kantismo, i que no és sinó esperit revolucionari i destructor, no hi cap de cap manera que un jove intel·ligent, que ha estudiat a l'estranger tres o quatre anys, parli de coses que ja son el passat, i que vulgui conservar el tresor emocional de les nostres bones costums i de l'esperit religiós que encara regna a Catalunya.

Es una prova més de les diferencies ètniques que donen individualitat al nostre poble. I com que a l'entorn de les idees que ha exposat l'Eladi Homs, s'ha de crear un grupu català que visqui vida real i que sápiga unir a tota la riquesa moderna de pràctica educativa tot el tresor de la manera d'ésser, cal que, els qui es creuen espanyols, es convencin de que a Catalunya també es fa ciencia, però que, una mica més pràctics i més humans, no volen fer viure dos sers en una mateixa persona: el bon català que sortirà de la nostra escola futura (i parlem del futur de demà) sigui l'home més pràctic i més ideal, que les dues coses son en el fons una mateixa.

Entre els joves intel·lectuals madrilenys, l'Eladi Homs no faría carrera.

La seva parla sincera i clara, sense cites de filòsops, i de pedagogs estrangers, destiu de l'oratoria que s'acostuma aquí. Ell parlà, transparentant el seu esperit, sentiment, intel·ligencia i voluntat, posats en tota la seva floració al servei d'una causa patriòtica i honrada. I sols els homes que encara han tingut una infancia passada en aquell ambient sà, humil i formador de bones costums, poden compendre aqueix aparent retrocés que predica l'Homs per a trobar l'aigua pura de la nostra nacionalitat i fomentar-la, i ben conduir-la, enriquida amb tot lo bò que l'experiencia dels pobles moderns ha creat.

Una vegada més s'ha demostrat la independencia de l'esperit català. L'Homs ha tingut la heroicitat de dir còm pensa un jove català en coses de religió i patriotisme. El seu equilibri moral, la conciencia que té del valor de la nostra raça, fan que escampi alegría i optimisme. I aquí, tot és negre i trist. ¿Còm no havien de contrastar ànimes tan distintes?

El poble català camina cap endavant sense abandonar lo que fou en el passat.

Els joves d'avui, a Catalunya, tenen fè en sí mateixos i en la patria. L'Eladi Homs, ún de tants, ha exposat als madrilenys i a tot Espanya la manera de pensar dels qui som conscients del nostre valor. No'ls ha pogut mostrar com treballen. Però el temps dirà quin camí és el millor. Aquí, a Madrid, se conformen tenint sabis. Allà, a Catalunya, volen abans homes educats.

Joan CAPO.

Madrid, 28—IV—1913.

A les altres pàgines
Jocs florals d'enguany

JOCS FLORALS D'ENGUANY

DISCURSOS LLEGITS

El d'obertura

pel president

D. Joan M. Guasch

Excel·lentíssims i Il·lustríssims senyors:
Honorable Cos d'Adjunts:
Senyores: Senyors:

M'ull-prèn el ric desmai d'una tardor esquisida i'l somni maravellós d'un capvespre morat. M'ull-prèn que tots vosaltres vetlleu el meu tresor: el perfil d'una dòna i l'espasa d'un rei.

Jo portaré plè d'amor la vostra ànima noble, bosc endins, ben endins, que allí's desclou el misteri, com una rosa de foc...

—

La tarda cau i'ls roures tenen fred. De l'alta pollancreda, tomba l'or vell del fullatge i per l'escorsa dels pins, llagrimeja la reina. El lliga-bosc s'esmuny i la molsa de les plujes tardorals, s'enfila per les roques i les pedres. Vora un bassal estarrufada, hi hà una cigonya tota sola, que medita llargament.

Camino bosc endins...

Per la fredor dels margens, color de tapiç vell, hi tremola la vida, d'abelles i escarbatons, petites elegies d'una tarde que se'n và, d'una tarde que traspúa, la primera esgarrifansa de la nit.

(Fot. Manelet).

Manel Folch i Torres

Guanyador de la Flor Natural

I en l'ample solitut de l'hora-baixa, sento'l filar d'argent, d'una font que anyorava. Quan soc aprop de la font, veig el perfil adorable d'una dòna tota ia.

Oh! quin misteri. Si ara vingués la boira, s'enduria la visió. La gran soca d'un roure sembla que'm crida. M'hi atanso a poc a poc, i ..hi repenjo. Oh! carnat d'un arbre...

El silenci s'ha fet més gran i la dòna, amb la mà vora l'orella, cerca'l soroll, d'una fulla que cau, d'un branquilló que s'esqueixa, d'una gota que rodola. Ella'n cobsa l'harmonía i li espurnejen els ulls d'una febre divina.

I després, resta encantada. Amb els braços caiguts i-l front enlaire, com si volgués fugir de terra, espera'l dolç instant. La riquesa dels seus llabis s'amoroseix, i sota un riure perfumat de cosa fresca, li brolla la paraula viva, la paraula foria i aqueixa paraula l'abriga tota, i, la dòna núa, resplandeix de claror.

Sobtadament, la dòna llensa un crit. La volten tres llebrers. La verge vol fugir i'l braç fornit d'un home, l'atura dolçament. L'home, porta'l vestit de vellut carmesí sembrat de corones dobles.

Dòna! — li diu. — Tinc set...

Ella s'ajup a la font i s'omple la mà d'aigua.

— Senyor, bebèu...

I l'home, assedegat, sota l'aigua regalada troba la flor de la mà.

— Els meus llebrers, pel meu falcó, per la meva espasa, digam qui ets!... —ell li pregunta. — Jo resto maravellat davant del teu encís. La teva cabellera s'esbandeix olorosa, cada cabell un perfum, cada perfum el frissament d'una herba. Oh! dòna, parla!...

I ella respòn.

— Soc la Bellesa, soc la Poesía de la terra, soc la Cançó que perdura...

Al cor del bosc, s'hi tanca tot el misteri d'un idili suprem. Reposen els llebrers, i'l falcó mig-clou els ulls.

I la dòna reprèn.

— Senyor: La vostra magestat i aqueixes corones dobles, me diuen qui sou Vos.

— Jo soc el rei Joan! Els meus llebrers m'han portat fins a tú. Després de cinc cents anys, m'aixeco del meu repòs, pel goig d'una cacera. Per un voler diví, retrobo el teu encant. On son els aimadors de la teva gentilesa? On és aquell poble que s'empenyía per sentir les cançons dels meus homes?...

— Rei Joan! Les cançons encara volen. Les trobaràs pels cims, dintre'l sarrò dels pastors. Al seu caient les ovelles son més blanques i els llops ne fugen com davant d'un miracle. La santa humilitat les diu de cor, i tot dient-les, s'aclareixen els camins, l'herba dels prats se redressa i maduren els fruits a dalt dels arbres.

— Dòna gentil. Tú'm parles dels pastors, dels llops i les ovelles, dels arbres i dels fruits. Tú no'm parles del poble.

— Senyor rei. Aquest poble no l'estima la paraula ben trobada. Aquest poble treballa pel còs i s'esventa l'ànima. Aquest poble terreja. Aquell encís plè de llum, aquella gloria d'un càntic cisellat, no li remou l'esperit. I els homes escullits, els que pasten la llengua de la raça, els que aboquen a mans plenes la joia de la vida, passen pel seu davant, com una ombra invisible. Son triades les ànimes nobles que segueixen les petjades dels poetes.

— Dòna immortal. Les teves paraules son negres com la nit que'ns acotxa. Jo crido a la meva espasa. Vetlla la raça! Qui adorava la pau, ara cerca la lluita. La gentilesa, és la flor de la vida.

I'l bon rei, tot aixecant el braç, branda l'espasa...

— Atura't, rei Joan, i escolta bosc endins! Sents?... Es la cançó que passa...

Sota la fosca dels arbres, sorollen les notes clares d'un aire popular. La música i la lletra, com dues germanes bessones, caminen donant-se la mà, caminen poquet a poc, perque el bon rei d'Aragó, frueixi del gran misteri, perque l'espasa que branda, tombi vençuda, perque l'amor que l'encén, floreixi com una rosa.

Sorolla la cançó i es perd camins enllà. Quan mor l'última nota, el rei llensa l'espasa.

(Fot. Amadeo).

Jaume Bofill i Matas

Guanyador de la Viola i d'un premi extraordinari

— L'eternitat me crida — sospira'l rei Joan. — Oh! dòna dels ulls clars i la cabellera olorosa, tú que guareixes les nafres, salva el meu poble.

La dòna besa'l front del rei i en aqueixa besada hi batega la resposta més fidel i la promesa més fonda...

I els roures s'estremeixen, i per la copa dels pins, passa'l vent de la nit. Després un clap de boira s'endú'l somni. I el somni vola... vola, tot esperant el miracle, el miracle del doble amor. L'amor d'un rei que se'n va i l'amor d'una dòna excelsa.

Joan M. GUASCH

Día 1 de maig de 1913.

El de gracies

pel mantenedor

D. Agustí Casas

Excel·lentíssims senyors, dames i cavallers:

Assolida l'hora dels mots d'agraiment, a ningú tal volta pertoca tant de pronenciar-los com an el desconegut, qui, arribat del seu recó de Catalunya i en virtut d'un voler que poc s'explica, és vingut a asseure's en un lloc d'honor de la hospitalaria Barcelona, en aquests Jocs Florals, que tots els catalans considerem com els Jocs Florals per excel·lencia. Mes, ja que amb un desconegut haveu de raure i que ací escauría quelcom de presentació, no serà inoportú que'm declari vell devot de la institució patriòtica, tot descarregant, per poc que sía, als qui m'otorgaren una honra immerescuda.

(Fot. Vila).

Joan M. Guasch

President del Consistori

Jo no havía assistit mai als Jocs Florals, però mai tampoc hi havía mancat el meu esperit, i més vibrant potser, com més lluny me trobava de Barcelona i fins de nostra terra. Aquesta festa, que jo ovirava sempre en simpàtic compenetrament de llum i primavera, de música i de flors, amb tot l'encís de la Poesía i amb el suau perfum de la feminitat catalana, enlairada i cavalleresca ment reverenciada en la gentil persona de la Reina, aquesta festa ciutadana i galant com ella sola, jo la considerava amb amor desde l'adolescencia encà, com a concreció de la elegancia, de la civiltat i de la distinció nostrades, elegancia i civiltat, que sols en la capital podien reunir-se en integral abundor i distinció, que no era pas aquella que's vol convertir en patrimoni d'una classe i es nodreix espontania dels mèrits personals i esdevé encara rellevada per la conciencia de les propies limitacions.

Sabía jo, en conseqüencia, com per obra d'elegancia i distinció no figuraven entre vosaltres els qui violenten fins en la llar, el pensar i el sentir llurs, enquibint-los en el llit de Procuste d'un idioma foraster. Comprenía com no hi era present ningú de prou pedant per a adressar-se a una dama catalana amb altra llengua que la propia. Preveia que ací no hi feia cap ningú tan poc artista, qui moldés per a assimilar-se qualsevol exotisme mal pait. I al refer cada any aquest escenari amb tot el color de que

Donya Maria Luandra de Folch

Reina de la Festa (Fot. Areñas).

era capaç el meu magí, al vesllumi-nar-hi palpitejant el vostre aplec, en germanívola barreja d'estaments i en noble tolerancia d'opinions, arriba-va a tenir-ne un tal regust d'acte viscut, que, si avui que hi assisteixo i contemplo bellament real lo que de sobres pressentía, algu me'n demanava una impressió, imitant a l'enviat de Venecia en plena Cort de Versailles, deuría respondre que lo que més m'admira de la festa és el trobar-m'hi.

Sí, de trobar-m'hi i veure-m'hi, per cert, en els rengles ocupats seguidament per mestres venerables i literats benemèrits. Serà això una conseqüencia, exagerada en aquest cas, de la benevolencia que sempre ha presidit en la institució. Perque la benevolencia és estada aquí una característica, si bé més que ella i amb majors drets que ella ho ha sigut l'eclecticisme, tal com pertocava a uns Jocs Florals que podem calificar de nacionals. La mancansa de d'exclusivismes, la tolerancia d'idees, de genres i tendencies, refermada cada dia més, és la que els ha fets i deu fer-los adaptables a les corrents del dia, infiltradores de vida, sense llevar-los el llur saborós caient antic, remembrador d'una tradició ineludible.

Ajudada sobretot per una crítica especialista i honrada, la tolerancia ha de donar aquí forçosament els seus fruits de civiltat i d'art, si és que encara no els ha donat prou grans. En virtut de ella, el menys predisposat hi pagarà tributs d'admiració a la expressió sincera de sentiments religiosos, tal com acalava el front l'idòlatra invasor davant del pastor que'l deturava sense més arma que la seva fè robusta. El catòlic, per altra part, no's retreurà davant d'un material ja inofensiu i fins d'un pulcre esperit de Baganisme, com no tenen escrúpols, segons la tradició, aquells artistes i creients, qui del Júpiter del Capitoli en fongueren el Sant Pere del Vàticà. Tot anirà passant ensemps per l'ampla porta d'eixa sana tolerancia, tant si vé tenyit encara d'arcàic o arcaisant romanticisme, com si s'ajusta a escrupulosa correcció clàssica o a la més extremada modernitat. I ja sigui al lai melangiac a l'aimada o al còdig del sonet posat en pràctica o a la composició més arbitraria i lliure, no se li demanarà sinó una cosa: poesía, aquella vera poesía, que prou deixa esperar-se però que pot florir allà on menys se la sospiti; espontania poesía, aquella, per exemple, que ja vèiem guspirejar en els ulls den Maragall, abans i tot de que li eixís dels llabis.

La Poesía no és un privilegi de cap escola determinada, ja sigui vella o nova, que, si lo vell se neuleix per naturalesa, lo nou està exposat a grans caigudes. Tant risca en fossilissar-se en motllos revellits, com de quedar violentada en els afanys d'originalitat a tota ultransa, com de caure malalta, tal com d'ella s'és dit i de la Filosofía, entre'ls recargolaments de la sublilitat. Els retardataris no podràn dur-nos ben sovint cap a les altures de la emoció, ni de la culta delitansa, però l'home literari de Catalunya, margenat sota quatre segles de Renaixement, corre'l perill de que els seus tanys novells, empeltats de colp en soques forasteres i modernes, no s'enrobusteixin prou amb vida propia i pot esdevenir-li, lo que a la nostra Arquitectura, que de la senzillesa dels temples i bastisses migevals passaria facilment, per les imposicions d'un gust ineducat i sense tradició immediata on estintolar-se, a les viles cridaneres i a les torretes de preciosista.

Jo sospito ara en honra vostra, oh bons catalans qui m'escoltèu, que algú d'entre vosaltres ja'm recrimina interiorment una certa pretensió de l'esperit patri. No negaré pas que hagi posat la poesía un primer terme, peró no he oblidat en cap manera l'esperit que tot ho aguanta. No temau: encara que hi hagués qui tan sols volgués parlar de Poesía, bé prou que aquesta tindría cura de donar-la, la nota patriòtica. I fins no donant-la ben clara i categòrica ¿què voldríen que fés, la poesía, si poesía era, aquí, a Catalunya, entre nosaltres? Sería sempre l'arbre revingut amb arrels tan fondes dins de la terra nostra, que malgrat s'enlairés fins a guaitar desde'l cimal per demunt de la blancor del Pirineu i més enllà de la mar blava, cap vent vingut de lluny somouría jamai la seva soca, orgullosa de proclamar sens treva a tot arreu sa fortitut de raça.

Precisament tinc tal confiança en la eficacia sanitosa de lo que podríem dirne catalanisme cultural, que rès duia tant al cor com de situar-lo davant vostre en el just lloc que li pertany; rès desitjava tant com dir-vos que si tots plegats no trobem pas manera d'organitzar-nos, deixant de banda diferencies, en forma que tothom treballi segons ses aptituts, si no emprenem pas en tots els ordres de la vida l'obra intensa i constant de catalanització, tot just començada i tan necessaria avui com sempre, si abandonem aquesta tasca interna, deixant sola i sense ferma base la feinada dels nostres homes públics, al menys, dames i cavallers, adressem tot el nostre interès cap al jove i ja gloriós Institut i no oblidèu mai els Jocs Florals. Servem-los sempre com «palladium» sacratíssim. ¡Qui ens diu que no pugui venir un dia en que deguin actuar com a reconstituients de nacionalisme! ¡Qui ens assegura que no tinguin d'ésser els poetes altre cop els davanters i propulsors d'una segona reconquesta!

Però els poetes, els artistes en general, a qui tan altes missions estàn sovint reservades, poden donar per cert una florida més esplèndida, si com les plantes, essdevenen envoltats per un ambient afavoridor. Aquest ambient és el d'aquella terra, per exemple, on els pobles se barallen per la honra d'ésser patria d'un Homer, és l'ambient de la ciutat entera que va aixecant unànim la Sèu gòtica, el de la república bellugadissa, on s'atança el poble a l'obrador d'un Cimabue i s'endú la imatge, emocionat, fins a posar-la a dalt de l'altar públic. Es l'ambient, dames i cavallers, que haveu creat vosaltres aquí dins, el premiar als poetes triomfants amb la xardor del vostre entusiasme.

Per això, tot fent especial acatament a la excelsa sobirana d'aquest reialme d'amor i a les altes representacions aquí presents, jo veig que hi hà quelcom per agraïr-vos, superior, de molt, a vostra mateixa assistencia: acabèu d'obrar fins a cert punt com a col·laboradors de la poesía nacional, i com a tals, no soc jo, ni el Consistori, sinó que és la Patria, és Catalunya, qui vos dona a tots les grans mercès.

(Fot Amadeo).

Josep Carner

Guanyador del Premi Fastenrath

(Dibuix de Miquel Soldevila).

Manuel Brunet

Guanyador de la Copa

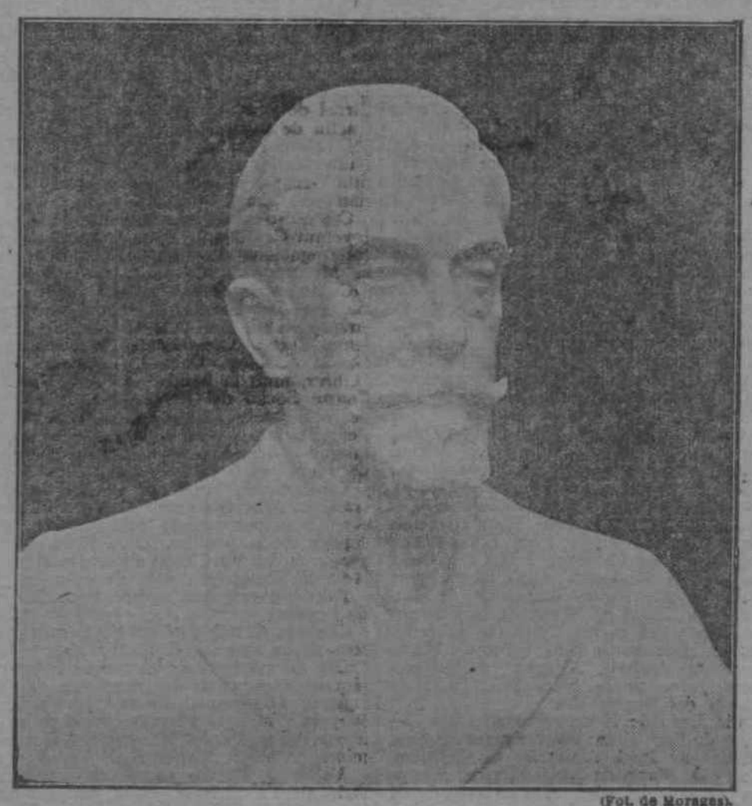

(Fot. de Moragas).

En Joan Maragall

Bust modelat per l'Eusebi Arnau, que s'inaugurà ahir als jardins del Paro

(Fot. Areñas).

Josep M. de Sagarra

Guanyador de l'Englantina

Poesíes premiades

PREMIS ORDINARIS

El magnífic col·loqui

Poesía deguda an en Manuel Folch i Torres, premiada amb la FLOR NATURAL.

E poi piaccia a Colui, ch'è Sire della cortesia, che la mia anima se ne possa gire a vedere la gloria della sua dona, cioè di quella benedetta Beatrice, che gloriosamente mira nella faccia di Colui, «qui est per omnia saecula benedictus». (Dant Alighieri. — «Vita nuova», XLIII).

PARLA EL DANT

«A la faisó, talment, de blanca rosa»,
com li fou a mon geni revelada,
s'obrí a mos ulls la Gloria esplendorosa.

De sort carnal ropatge despullada,
fins més enllà de la novena esfera
sigué l'ànima meva arrebassada,

si no per mèrit de virtut austera
per mercè de l'augusta senyoría
d'Amor, que sobre'ls cels i'ls mons im-
[pera,

Ja mos esguards reposen, dòna mía,
en el goig de les altes meravelles
que ovirava ma encesa fantasía,

la més hermosa tu de totes elles
radiant Beatriu, joia preuada
«de l'Amor que el sol mou i les estrel·les».

Be prou me n'ha sigut de sospirada
la delicia d'esta hora beatíssima
en que d'eterna llum te veig nimbada

sens que en la teva resplandor clarísima
els ulls i el cor de torbament se cofon
com en vida mortal, oh gentilíssima!

Déix, doncs, que'n ella mos esguards
[s'aneguin
i en ta faç fulgurant, tota la glòria
que han sedejat tant temps, d'un esguard
[hi begin.

Plau-i a mon seny retraure la memòria
del jorn astruc en que mos ulls te veieren
per primer cop, i remembrar la història

d'aquells novells combats en que's retreuen
tots mos sentits a ton albir, aimía,
i esclaus de tes belleses romangueren.

Plau-me l'esment d'aquell assortat d'ulls
en que del seu somriure la excel·lència
generós el teu llavi'm concedía.

Oh el clar somriure! Concentrada
[sèn
de la llum, de l'atrau i l'hermosura
d'aquell cel serenissim de Florencia!

Mes amb ell, el record de l'amargura
del jorn que de les roses de ta cara
a mos esguards negares la ventura,

dintre del cor sento que'm puny encara
i palpo la tenebra on romania
mancat del brill de ta presencia clara.

I ¿on mots trobar per dir-te la elegia
que fou tota ma vida desde l'hora
en quan ada te'n fores, dòna mia,

De llon torment com fet-te'n memòria
i de l'angoixa de la trista ausencia
fins de la Eterna Pau acoradora?

Fonts de dolor mos ulls, «a la clemencia
de la Mort s'adressaven, que seria,
insuperada cosa en excel·lencia,

quan era estada en tu, i a tu't tenia
mes, ai! que amb mi mostrava's desprovista
[pietada
i amb el torsó del viure m'afligia.

Pelegrí en una terra desolada,
fent del bordó de tos records ajuda
he seguit la penosa caminada.

Oh pobra ànima meva desvalguda,
«quin dolor hi ha hagut mai, que li iguali
[punyida
iguali del dolor que t'ha retudat?»

Nodrint tan sols de vells esments mi vida
tota cosa sagrada amb ta presencia,
amb el meu plor fou novament ungida:

víes, jardins i temples de Florencia,
que amb planta tremolosa repassava,
sentiren de mes llàgrimes l'ardencia;

allò que't fou volgut, jo allò estimava,
i adhuc la pols que trepitjada havies
rendit d'amor i devoció, besava!

Mes fins aquelles tristes alegríes
me llevaren la meva desventura
i dels homs les viltats i fellonies;

i, errant—forasté' arreu—a la ventura
«a meitat del camí de nostra vida
me trobi dintre d'una selva obscura...»

Mes fou la llum de la tenebra eixida
els raigs del sol van resplandir en l'ardrona
vers tu la ment va remontar-se ardida

«i de tu sigué dita, santa madona,—
amb veu damunt dels segles triomfant—
«lo que mai s'haurà dit d'una altra dòna».

(Fot. Napoledà).

Mossèn Antòn Navarro

Guanyador d'un premi extraordinari

(Dibuix de Miquel Soldevila).

Josep M.ª López Picó

Autor de la poesía «Strampa en lloança de la dona catalana», distingida amb premi extraordinari i que resultà anònima

Fulla Agrícola de LA VEU

Articles doctrinals, notes tècniques, informacions comercials, cotisacions de mercats del país y extranger, noticies útils y demés d'interès pera la pagesía catalana

331

L'industria del glaç

I

Fòra d'Espanya se treballa de ferm amb aquesta industria. El camp on se mou l'aplicació del «glàs», «gel», o «fret artificial», se dilata cada dia més i avença amb pas ferm i decidit cap a la seva definitiva constitució com a ...ós de gran industria. Dins d'ell s'hi multipliquen les iniciatives, i vulguis que o vulguis, vindràn a nostra terra per mauren goig encara que avui per avui ...ols hi cueja amb estat embrionari, de ...ngruna, que's mou per sí i per llà ...ense que acabi de fer-se un tot orgànic ...en format per a tenir-ne robustesa per ...és intensa i ampla acció com mereix a nostra producció agrícola i les industries que d'ella deriven immediatament.

Més enllà de casa s'estudía aquesta qüestió amb referencia a nosaltres; però ...qui no pensem en treure'n el suc de ...fut del fruit que'ns brinda l'arbre de ...abundancia per a nodrir l'industria nacional. Vindràn els foraster, segurament, a temps no tardans i, com sempre, se quedaràn amb la grassum del ...onyó per a deixar-nos la fibra seca ...dura que sols rajolinarà a força de ...matracs i de fortes espremudes. La ...historia de sempre, deguda al nostre apoament, a la falta d'esperit emprenedor, ...a la temensa del ridícol i a la cobardia del capital.

Ens pertoca el paper de protagonista en aquesta escena, i temem que'ns el prendràn. Per això ne parlem tant. Una cosa pot salvar-lo, i és el projecte de les Mancomunitats.

Es de creure que si aquesta aspiració catalana prén pou sobre el terrer de la realitat, els cap-devanters del moviment ne sabràn treure el profit per Catalunya. Comanats per en Prat de la Riba, en Cambó, Girona i altres, l'agricultura, base de nostra prosperitat, ne pendrà gran volada, i més sapiguent que aquesta no pot surar amb tota la seva esplendidesa, mentres no s'asseguri al pagès una venda de fruits ben remuneradora, cosa fàcil de gaudir-la si es procura donar el corresponent desenrotllo a la conservació fruitera, o sigui a la veritable industria agrícola en totes les seves formes.

Donar l'ensenyança agrícola sense una pregona i ampla educació industrial, és caminar a les tosques. De res serveix obtenir una gran producció si no's pot comptar amb medis per a guardar-la i esperar les millors disposicions del mercat. Fins ara ens hem preocupat de instruir al conreuador per a fer-ne bones cullites, i això moltes vegades és ruinós per al propietari; i, no sols és ruinós, sinó depressiu a l'esperit d'iniciativa que acaba per dubtar, i fins abandonar els nous procediments preconitzats per la ciencia agronòmica quan veu que no pot gaudir-ne profit. Un contratemps encoratja moltes vegades, fa reviure l'ànim; un desengany, una contrarietat sense possibilitat d'esmena, mata l'esperança i ve l'aclaparament de esperit que mustía i esfulla totes les iniciatives. Lo més fatal per a la reneració agrària de nostra terra, potser això mateix. Pot venir un refinament cultural admirable, que curulli la mesura de les necessitats, i l'especulació mercantilista, apurant el seu enginy, se n'aprofiti amb usura en perjudici del pagès, i en aquest cas els resultats foren desastrosos, lo que deu evitar-se a tota costa, fonamentant lo que diem, la industria agrícola, basada, precisament, en dues aplicacions diferentes d'un mateix agent, en els efectes del «fret» i del «calor», dos extrems oposats que donen paréscuts o idèntics resultats. Gesense vida, o la suspenen temporalment, els micro-organismes que poden alterar-les; i calentant-les, poden destruir-los o esteritzar-los el camp per a reproduir-se. Això que sembla paradògic és un punt admirable que prova la savia previsió per a que res se faci saltejat dins de la natura, principi del que potser l'intel·ligencia humana no'n treu el fruit que podria treure'n, tot i cantant les seves excel·lencies. Mai, com aquí, es pot dir: varietat d'efectes, identitat de causa; multiplicitat de formes, unitat de fondo.

A facilitar el problema que'ns ocupa, ve l'explotació hidràulica dels rius lleidatans, font d'admirable feconditat que difundirà la vida per tot Cataluny. La energia elèctrica, generada per aquests salts d'aigua, fruit de la neu del Pirineu, repartida per nostra terra, farà que moltes industries despleguin tota la seva activitat i se'n crein de noves, lo mateix que's faràn grans aplicacions de la electricitat, com aixis ho preveu l'eminent agricultor don Emili Pascual i Amigó, els escrits del qual llegeixen sempre amb veritable fruició.

Però deixem aquesta exposició de banda, per a tornar a la tasca més endavant, quan ho puguem recordar a les nostres Diputacions, lo mateix que la formació del mapa agronòmic, i anem a tocar l'únic punt que'ns faltava respecte a la preparació de conserves, o sigui la «manera de produir el fret» per a destinar-lo a la conservació de substancies alimenticies.

La conservació per medi del «fret», del «glàs», lo que se'n diu «frigorificació», té per objecte, com hem dit, paralitzar, o al menys deturar el desenrotllo dels «micro-organismes», dels «microbis» que s'aniuen en les propies substancies orgàniques. Aquests, baix la influencia d'una temperatura molt freda, resten sense vida aparent, sense força destructora, i en aquesta propietat descansa la virtut de conservació, que avui ha près el lloc d'una gran industria amb mires a més gran pervindre.

La «frigorificació», o sigui la producció «artificial del fret», per a que la seva obra sigui completa, necessita, apart de les màquines que el produeixen, d'algunes instal·lacions complementaries, que s'escauen en «cambres de congelació o de refrigeració» que s'implanten en els països productors; en «wagons o vaixells» per al transport; en «cambres de conservació» destinades a emmagatzemar els productes, i en «cambres de desgelo», qual ús és desglaçar les substancies alimenticies destinades ja al consum.

Parlarem primerament de les màquines, no descrivint cada un dels tipus, que això portaría una feinada molt llarga, sinó referint els fonaments o principis en que descansen, que son, en últim anàlisis, els mateixos per a totes elles.

Tota obra humana, constituida en sistema, porta, com a conseqüencia inevitable, l'establir un punt de comparació, d'una unitat. L'intel·ligencia de l'home rès avença sense poder comparar o mídar, i per això l'industria del «fret», com la del «calor», necessitava d'aquest tipu comparatiu, fixo i ben determinat. La «termología», més ben dit, el treball que té per agent principal el calor, les màquines «tèrmiques», en una paraula, usen la «calorías», i les productives de «fret», les «frigorífiques», ne gasten una de consemblant, la «frigoría».

La tendencia del calor és passar dels cossos calents als frets fins a buscar l'estat d'equilibri, de la mateixa manera que els liquits busquen l'igualtat de nivell. Quan això succeeix, es diu que passen cert número d'unitats, que, com hem dit, s'anomenen «calories». Per a quan és al revés, quan, gracies al consum de cert treball, passa el calor de un cós fret amb un de calent, l'unitat que es transporta, se la designi amb el nom de «frigoria».

I si la ciencia per a tractar del calor com «agent» natural ne té prou amb la paraula «termología», l'industria, la pràctica, ja en necessita dues: una pel «calor positiu», pel que va per sobre del zero termomètric, i una altra pel «negatiu», pel que està per sota del mateix. Per a expressar el primer concepte, usarem la «termología», per entendre el según la «frigología», o sigui l'industria del fret, si val semblant dicció.

Per a produir fret es fa ús de l'aire, de l'àcit sulfíros, del clorur de metil, de l'amoniac i de l'àcit carbònic.

Vejam les primeres o siguin les de aire, qual principi és molt fàcil de compendre.

A les classes de física, entre altres, se practica l'experiment del «foguer neumàtic» «eslabón neumático», que consisteix amb un tubu dins del qual es mou un embol. Sota d'aquest hi hà un volum d'aire que si's comprimeix amb força i sobtadament, perque'ns dongui temps a la difusió, s'escalfa fins a un grau que pot encendre un troç d'esca. Aquí hem fet un treball, l'empènyer l'embol. Aquest treball no ha desaparescut, s'és transformat en calor que s'evidencia encenent el troç d'esca. Si el tubu l'hagues sim tingut immergit dins l'aigua freda, aquesta s'hauría apoderat de cert nombre de calories de l'aire, fins que la temperatura del foguer neumàtic i el d'aquesta aigua fossin iguals.

També es demostra, en dites classes, que els gasos comprimits o liquidats quan se'ls deixa lliures per a poder-se expansionar roben el calor que necessiten per a guadir-ne la seva primitiva forma o estat als cossos que toquen, i a bona part dels mateixos, produint un descens de temperatura que pot arribar a molts graus baix zero.

Veusaquí, doncs, el fonament de la industria del «glàs artificial». Per una banda se comprimeix l'aire, si es fa ús, com aquí, d'aquest cós, compressió que farà que guanyi moltes calories gracies al treball consumat, calories que robarà una corrent d'aigua freda: l'aire comprimit, reclòs en reduït espai, se'l deixarà expansionar, i aquesta expansió produirà una temperatura freda aplicable a la conservació dels productes alimenticis.

La figura que acompanyem ne donarà una idea més clara.

El compresor A és una bomba de simple o de doble efecte. Aquesta bomba aspira l'aire a la pressió atmosfèrica i l'envía al «refredador» B aon se comprimeix, i una corrent d'aigua freda s'emporta les calories que el treball de compressió li fa guanyar; d'aquí, servint-se d'una disposició especial, passa a l'«expansiador» C per anar a parar a la cambra de fret D. L'«expansiador» és una bomba semblant al compressor.

L'aire fret va al refrigerant passant per una serie de tubus col·locats dins d'una solució incongelable, o també per altres disseminats per les parets, pis i tresbol de la cambra, segons l'efecte que es vulgui obtenir. De totes maneres sempre resulta, que la cambra resti molt freda, lo suficient per a paralisar la vida dels «microbis» que es l'objectiu principal d'aquesta industria.

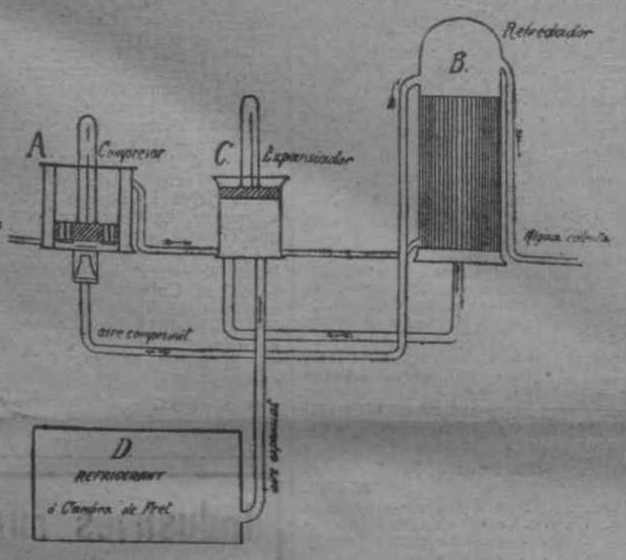

Aquest aire, un cop ha cumplert la seva missió, guanyant i perdent calor, recupera el seu lloc a l'atmòsfera i noves quantitats venen a substituir-lo en la mateixa funció, o bé s'aprofita sempre el mateix tornant al compressor per a començar el nou cicle de guanyar i perdre calor, perdent, a la vegada, un treball equivalent.

Les màquines que remouen l'aire se diuen de «cicle obert» i les altres de «cicle tancant».

Com se veu, el principi no pot ésser més senzill; la bomba del compressor, que fa un treball: una massa d'aire que s'escalfa guanyant un nombre de calories equivalents a dit treball; una corrent d'aigua que se les emporta, i la massa d'aire que les roba de nou als cossos que'l rodegen a l'expansionar-se. Això és tot, encara que la funció de la màquina complica la teoría.

Les màquines d'aire presenten alguns inconvenients. El principal estriba en el seu poc rendiment frigorífic per cavall consumit, unes 1.500 «frigories» per H. P.

Jaume LAFORGA,

Tremp.

Les hortes de Mataró

Enlloc més de la nostra terra se practica en tan alt grau el conreu intensiu com en les hortes de Mataró. Bona pensada va ser, per lo tant, la de l'Institut Agrícol Català de Sant Isidre, d'organitzar-hi una excursió col·lectiva, la qual va tenir efecte'l dimecres passat a la tarda, prenent-hi part una trentena de socis.

A la estació foren rebuts per varis propietaris i hortolans, entre'ls quals recordem als senyors Nonell (don Desideri), Vinardell, Cabanyes, Vivó, Julià, Gomis, Gallifa, Rodón, Majó, i l'enginyer agrònom don Jaume Nonell.

Tots junts se dirigiren en carruatges a la finca de don Josep Majó, on se presencià la cullita de patates primerenques i l'embalatge en unes caixes cusides amb filferros, premiades precisament en el darrer concurs d'embalatges celebrat per l'Institut.

Les patates en qüestió anaven destinades a Londres, preparant-se remeses per a Liverpool.

Les destinades a París van amb paners o cistells.

Actualment se venen de 15 a 18 pessetes els 100 kilos; al principi de la temporada se pagaven el doble.

Havent despertat molt interès lo presenciat en aquesta finca, acompanyat de detallades explicacions de part del propietari, se va anar a la casa propera de don Desideri Nonell, vegent-hi una aplicació molt útil de la electricitat a l'agricultura. Se tracta d'una sinia moguda indistintament per cavalleria o per motor elèctric. Pot fer el motor més de dos cavalls de força; la instal·lació total del mateix, costa mil pessetes.

Caminant per entre hortes en les que la terra és aprofitada fins a lo inversemblant, la comitiva entrà a la casa Nonell, nom davant del qual s'han de descobrir amb respecte d'agraiment tots els agricultors. Pares, germans i fills, se varen esmerar en ensenyar als visitants la notable explotació hortícola, les grans tendes de germinació i els planters infinits que tant nom donen a la casa Nonell. Els que no'n tenien idea se quedaven maravellats.

Se montà després a un puig proper. D'una terra ingrata, donya Irene Rovira de Bartra n'ha fet un estens jardí, vestint-la d'una vegetació, la exhuberancia de la qual no desdiu pas de la que verdeja pel pla. Corriols voltats de flors, escalinates artístiques, donen accés al cim del puig, desde la miranda del qual s'ovira un panorama espiendid amb la feinadora ciutat enrondada pel mar, les hortes, fruiterars i montanyes.

El sol anava a la posta, quan els amables mataronins que acompanyaven als forasters, els invitaren a visitar el seu «Centre d'Agricultors», on foren obsequiats amb dolços i vins.

Encara, per aprofitar més la tarda, faltava el darrer número del programa, consistent en veure preparar un tren de quaranta vagons de patates per a marxar a les poques hores cap a França, recullint allí mateix importants notes respecte als entrebancs que per diferents conceptes té la exportació.

Com se veu, la excursió va ser instructiva i molt interessant.

Adobs Espinás

Rambla del Cen. 37.—Fàbrica a Sant

Escoles ménagères agrícoles

Al local de la Cambra Agrícola de Vich hi donà la seva anunciada conferencia sobre les escoles ménagères, el propagador a Catalunya de les mateixes, don Lluis Arumí.

La gent pagesa catalana sab avui ja en que consisteixen dites escoles i escusem, per lo tant, esmentar lo que el conferenciant digué sobre la de Bouchout, que és la que considera deuríem els catalans pendre com a tipu.

L'objectiu principal que's proposà el conferenciant fou portar en l'ànim de tots els reunits, que foren en gran nombre, havent-hi una bonica representació de l'element femení, el convenciment de la necessitat, conveniencia i utilitat de establir en la Plana de Vich una escola a l'estil de l'esmentada i amb els variants que el tarannar dels pagesos i les condicions de medis especials en que es desenrotlla l'agricultura comarcal imposessim.

Aquest convenciment conseguí el senyor Arumí portar-lo en absolut a tothom i no li costà gaire. La seva paraula clara i senzilla, son domini de la materia que tractava, son entusiasme i, sobretot, son patriotisme, li captà desseguida l'interés i assentiment de l'auditori a cada una de les seves afirmacions.

Hem dit son patriotisme. A cada paraula del senyor Arumí hi respirava el patriotisme. Ell feu un viatge a l'estranger amb l'exclusiu objecte de portar a la Plana de Vich un model de Escola ménagèra agrícola; ell tot lo que veia ho comparava amb la comarca de Vich; ell vol que millorin nostres masoveries, que aumenti la riquesa agrícola comarcal; fins s'entreté en fer comparacions amb totes les comarques catalanes i en deducix que el Bouchout català forçosament ha d'ésser a Vich.

Nosaltres no dubtem de que dintre poc temps s'haurà fet ja un assaig de Escola ménagèra a Vich i que la iniciativa, com vol el senyor Arumí, arrencarà del mateix poble, ja que l'ensenyança ha d'ésser popular. I no ho dubtem, perque comptem amb que l'entusiasme del conferenciant l'obligarà a no deixar de petges un problema tan modest i tan trascendental, i que els pagesos de la Plana, la característica dels quals és el seny, activitat i religiositat, se posaràn al costat del senyor Arumí per a la consecució d'un fi tan noble i tan profitós, moral i materialment, com ho és el de crear escoles per a la formació de bones mestresses de pagès.

"Tarragona Agrícola"

Revista Mensual

Preu de suscripció: 6 pessetes l'any

Director propietari:

Don J. Mestres Miquel

(director de la Càtedra Ambulant d'Agricultura)

REDACTORS: Don Joseph Valls, Enginyer agrònomich de la provincia.—D. Francisco Ballester Castelio, Director del Laboratori Químich Enològich de Valls. — D. Salvador Martí, Inspector provincial d'Higiene pecuaria.—Don Lluis Ballester, Perit agrònom. — Secretari: Don Lluis Carbó Pareta, Propietari.—Administrador: Don Francisco Nel-lo, Advocat.

Se suscriu: Llibreria Francisco Puig, plaça Nova, 5 (Barcelona). I Rambla de Sant Joan, Imprenta (Tarragona). — S'enviarà un número de mostra a qui l'demani

Els transports

El conegut publicista senyor Salas Antón ha publicat un article estudiant les males condicions en que està la producció d'Espanya, per raó de deficencies dels transports.

Fà veure els perjudicis que a alguns articles irroga la diferencia d'amplada de les vies férries d'Espanya en relació amb les de França, lo qual ocasiona la pèrdua dels aludits articles o quant menys que's malmetin i experimentin perjudicis de consideració. Tal passa amb les fruites, flors, verdures, carn, peix, etc., apart dels perjudicis que's causen a algunes industries com les de ceràmica, carbó mineral i altres.

Però, ademés de aquest entrebanc que experimenta la nostra exportació n'hi hà un altre que caldría corretgir per a evitar que altres paisos ens prenguin mercats; s'haurien de dotar trens i barcos de cambres frigorífiques per a lograr la conservació d'alguns articles.

Parla aixís el senyor Salas Antón:

«Ya hemos dicho que la agricultura española acusa evidente progreso y sabido es que la agricultura es la principal riqueza de España. Sin embargo, el negocio de exportación al Reino Unido de fruta verde, verduras, «primeurs» legumbres y flores hállase principalmente en poder de Francia, Italia, Canadá, Estados Unidos de América, Sud Africa, Australia é Islas Canarias; pues, la exportación española a la Gran Bretaña casi se halla limitada a la naranja, la cebolla, las uvas de Almería y las manzanas de la España septentrional, sin que los productores españoles saquen del negocio el provecho que deberían sacar. Es indudable, como todos los importadores del Reino Unido reconocen, que si la fruta española de poco aguante o fácilmente perecedera pudiera expedirse directamente a Londres y otros mercados británicos, poniéndolos en el punto de producción en el tren, para no sacarlos del mismo hasta el punto de embarque, evitando con ello innecesario manoseo, peligrosos retardos y gastos excesivos, la exportación española de los mencionados productos al Reino Unido adquiriría colosales proporciones. Los productos que más beneficiados saldrían por tal mejora en el transporte, serían la Ciruela Reina-Claudia y otras ciruelas exquisitas, los albaricoques, los melocotones, las uvas (Moscatel de Málaga) y los guisantes. Las ciruelas, los albaricoques, los melocotones, las uvas y los guisantes deberían expedirse al puerto de embarque, que habría de ser el de Boulogne-sur-Mer en vagones frigoríficos. Enviada la fruta en esta forma, no creemos que fuese necesario valerse de buques frigoríficos también, siempre que el embarque fuese inmediato. Las patatas nuevas, las peras y las manzanas no parecen requerir refrigeración, como no sean las peras de clase blanda. Dados el clima y suelo españoles, no es dudoso que, con facilidades de transporte adecuadas, la exportación española de productos agrícolas adquiriría inusitado vuelo. Nos consta que han fracasado la mayor parte de los ensayos que se han hecho en diferentes épocas para exportar los mencionados productos al Reino Unido y que todos los fracasos han sido debidos a las largas dilaciones experimentadas en los ferrocarriles, y principalmente en la frontera, donde las mercancías se detienen, echándose a perdér en no pocos casos. No pocas veces se han anunciado al Reino Unido envios que jamás llegaron a su destino, sin que ni en España ni en Inglaterra se haya podido averiguar la causa.

No deben olvidar los embarcadores la importancia de la buena selección y adecuado envase de los productos, en lo cual los exportadores californianos y franceses son consumados maestros.

Dos nuevos factores vienen a acentuar la necesidad de que España acometa sin pérdida de momento la mejora de su industria de transportes: la europeización del continente africano y la apertura del Canal de Panamá. Por la primera, España se hallará en excepcionales condiciones para aprovecharse del extraordinario intercambio de productos que entre el Africa y Europa se producirá, y, por la segunda los frutos de California cuidarán de desalojar a España de sus actuales mercados exteriores si España no adopta las medidas necesarias para conservar aquellos mercados y aún extenderlos.

Los trenes españoles podrían dotarse de vagones frigoríficos, bien por las respectivas compañías ferroviarias, bien por empresas, que a la manera de la de «wagons-lits», explotarán el negocio, facilitando a aquellas compañías dichos vehículos.

Simultáneamente, debe acometerse el establecimiento de nuevas líneas de vapores mercantes. Adoptando tales medidas y cuidando de poner en circulación trenes rápidos para ciertas clases de mercancías, el comercio, la agricultura y la industria españoles pueden prometerse felices días. Si se quiere abaratar la vida y aumentar la riqueza del país hay que preocuparse de la importancia que los transportes encierran. ¿De que sirve obtener productos baratos, si se les encarece enormemente por un anti-económico sistema de transmisión? ¿De que sirve producir exquisitas frutas ú hortalizas, si, al exportarlas, se pudren antes de llegar a su destino o llegan al mismo cuando el mercado se halla ya provisto?

De poco les servirán a los agricultores españoles los progresos que en bien de la patria y de si mismos vienen realizando, si los de la industria de transportes no corren parejas con aquellos progressos. La industria de transportes y la agricultura deben ir del brazo. No olviden las empresas marítimas y ferroviarias ni los agricultores esta verdad.»

La conservació dels Mostos

Copiem del Butlletí de la Estació Enotècnica d'Espanya a Cette:

«Cuando se quiera conservar un mosto, sin que principie la fermentación alcohólica, es preciso adicionar un antifermento capaz de impedir la acción de los «sacaromyces» o de las levaduras alcohólicas; el gas sulfuroso (anhidrido sulfuroso) o el bisulfito potàsico, en condiciones determinadas, son los únicos antifermentos tolerados por las leyes francesas vigentes.

Esta operación en Francia, se llama «mútes» (volver mudo).

En otro tiempo la industria de los mostos concentrados, de las mistelas, etc., empleaba para retardar por algunos días el principio de la fermentación alcohólica, sin impedir por esto su clarificación espontánea; diversos antifermentos que hoy son prescriptos por las vigentes leyes higiénicas. La ley francesa autoriza el uso del bisulfito potàsico, en la dosis màxima de 20 gramos por hectólitro de mosto y de 35 gramos de àcido sulfuroso anhidro «total» (incluyendo el procedente de los sulfitos).

Esta proporción no siempre es suficiente para asegurar por largo tiempo la conservación de los mostos al natural; necesitàndose dosis mayores de àcido sulfuroso, 0 gr. 600 a 0 gr. 700, por litro, cuando el producto se conserva en una bodega fresca, estando a la vez bien clarificado. Cuando se dedique a la exportación a países cálidos, el mosto no puede conservarse bien si no contiene 1 gramo o 1 gr. 200 de àcido sulfuroso total por litro o sean 0 gr. 500 al estado libre.

Como en general, estos mostos no se emplean más que como primeras materias para la preparación de los vinos de licor, se les toleran las citadas dosis de àcido sulfuroso total; sin embargo el texto de la ley vigente no autoriza, tanto para los mostos como para los vinos, que una dosis màxima de 450 miligramos de anhidrido sulfuroso por litro».

NITRAT DE SOSA

Únics importadors directes:

Mitrovich Brothers de Londres

Dipósit de Nitrat de Sosa a Barcelona importat directament de Xile

JOSEP SANTANA SOLER

Ganuda, 2.—Barcelona

Crònica

El Congrés d'Igualada. — Tot fa creure que el Congrés que la Federació Agrícola Catalana-Balear celebrarà a Igualada els vinents dies de Pasqua, anirà voltat del natural entusiasme dels igualadins.

Tenim noticia de la bella acullida que els elements més prestigiosos de la ciutat dispensaren ahir al president de la Federació don Ramón Ribas, acompanyat del secretari don Joan Pardo. Dits senyors, junt amb significats elements de la localitat, visitaren totes les corporacions iugaladines rebent inequívoques mostres de simpatía i promeses de cooperació a les solemnitats que s'apropen.

Al propi temps, celebraren una reunió amb la comissió Executiva del Congrés, ultimant tots els detalls d'organització.

—

Contra la mosca de la oliva.—El director de la Càtedra Ambulant d'Agricultura de la Diputació Tarragonina, don J. Mestres, ha publicat la interessant circular que copiem:

«En vista dels danys quantiosos causats tots els anys i d'una manera especial en la cullita passada d'oli de les nostres comarques, per l'insecte «Dacus olea», mosca de l'oliva, chichi, cúc, que no son més que diferentes denominacions del mateix insecte; i desitjosa aquesta Càtedra de contribuir a la extinció d'aqueixa plaga i de propagar els medis adequats que en altres regions han surtit bon efecte, s'organitzaràn, a càrrec de la Càtedra, diferents camps de demostració, en els que s'hi farà la campanya d'extinció, a quins efectes s'obre un concurs baix les bases següents:

1.ª Podràn concórrer al concurs:
I Ajuntaments d'aquesta provincia.
II Societats agrícoles id., id.
III Particulars.

2.ª Els concursants deuràn oferir un camp plantat d'oliveres en producció de dos jornals com a mínim d'extensió, i a ser possible aillat d'altres camps d'oliveres.

3.ª Aniràn a càrrec de la Càtedra la direcció de la campanya i els materials insecticides.

4.ª Aniràn a càrrec del concursant la mà d'obra necessaria.

5.ª El plaç d'ofertes començarà, desde la publicació d'aquest anunci, i acabarà el dia 15 de maig.

6.ª Les ofertes detallaràn l'extensió, situació i demés circunstancies i se dirigiràn an aquesta Càtedra.

7.ª Se faràn públics els llocs on s'estableixin els camps de demostració per a que puguin ser visitats per qui li plagui, aixís com també els medis que s'hagin empleat i els resultats que s'obtinguin».

—

Els pebrots de conserva en les hortes del Llobregat.—Les fàbriques de conserva de productes agrícols de Barcelona, si vollen fer conserva de pebrot del morret, havien de valdre's dels que produeixen les hortes de Lleida.

Alguna de les fàbriques instal·lades en el Pla del Llobregat, concebí l'idea de fer planter d'aquella especie i regalar-lo als pagesos de la Comarca. L'any passat se feren els ensaigs, havent donat un resultat negatiu. La pebrotera se fa molt ufanosa i el fruit resulta petit, prim de molsa, coent i escàs. En sa conseqüencia, aquest any els hortolans s'han abstingut de continuar els ensaigs.

—

El Congrés de Gant.—Ha estat a Barcelona el representant a Espanya de la Comissió Internacional de Gant, senyor comte de Montornés.

Segons informes que dit senyor ha donat a l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, de diferentes localitats d'Espanya, principalment Madrid i Valencia, seràn en gran nombre'ls congressistes que aniràn a Bèlgica en el mes de juny, amb motiu de la Exposició i Congrés que's celebraràn a la esmentada ciutat.

Fins al 20 del present mes de maig, s'admetràn a l'Institut inscripcions per al referit Congrés.

—

En pro dels aucells útils.—«El Baix Penedès» ha publicat un bonic article sobre la protecció als aucells. Comenta favorablement les iniciatives de l'Institut Agrícola i la festa de Figueres, insertant l'himne que, per a ser cantat en dita festa, va escriure l'Iglesias, i acaba dient:

«Molt, però molt convenient seria que aquest bell himne fos cantat en totes les escoles de Catalunya, i en les que no fos possible cantar-lo, els mestres inculquessin de paraula, de viva veu, als petits deixeples, el respecte i l'amor que's mereixen els aucells, dient-los hi que no'ls hi deuen d'afollar els nius, ni caçar-los amb males arts, ni donar-los torment, ni deixar-los fer ceguets... com diu l'himne de l'Iglesias.

Els mestres, els mestres son els qui poden fer més que ningú, que'ls nois tinguin respectes i amorositats per als simpàtics aucells, que'ns extassien amb llurs joliues i alegroies cantades».

—

De Juneda.—Retallem de «Lo Pla de Urgell»:

«Continúa la calma de la venda de vins i olis, fent-se dels primers preus transaccions a 16 i 17 pessetes càrrega, i dels segons cap. En canvi demanen moltes mostres, de manera que hi haurà corredor de comers que d'aquestes quasi recullirà oli per al consum de la familia; tanta és la demanda de mostres que fan si les volen atendre».

—

Les vinyes.—La vinenta cullita de vi.—Per ara les vinyes del nostre país presenten bon aspecte, per més que son de témer invasions de mildiu. El temps que fa no pot ser més apròpsit.

Respecte a l'estranger, ja estàn enterats els nostres lectors del mal que feren els frets dels dies 12, 13 i 14, a França. Arriben noticies molt contradictories respecte al mal causat, afirmant-se per uns que representa el 10 per 100 de pèrdua de la cullita, i altres que passa del 50. A Burdeus la temperatura arribà a 5 graus baix zero. Se diu que'l departament de Aude ha perdut una tercera part de la cullita, i el de Herault una quarta.

A Argelia també el termòmetre baixà a 5 graus sota zero; uns diuen que s'ha perdut la meitat de la cullita; altres la quarta part.

D'Italia, Alemanya i Suïça arriben també noticies del mal que feren les gelades.

—

Les conferencies de l'Institut.—Dimars passat fou un ja quasi veterà en la propaganda agraria, don Josep Zulueta, el qui ocupà la càtedra de l'Institut Agrícola, demostrant-nos amb consideracions personalissimes, com se pot arribar al coneixement de la realitat, servint-nos de les lleis fonamentals de la naturalesa i de les regles d'observació i generalització per a descubrir lleis d'aplicació general.

Demà serà un jove agrònom don Josep Maria Pujador, qui desde el mateix lloc parlarà de les modernes orientacions practiques de l'agricultura, mostrant les maravelles que pot obrar la nostra voluntat si se sab ensinistrar i ajuntar a la dels demés, donant lloc a mil formes de cooperació, base de l'assoliment de la perfecció en moltes modalitats de l'activitat agraria.

El Cerdo

Historia.- Caràcters zoològics.- Races.- Cria. Reproducció i multiplicació.- Cria i engreix. Alimentació i malalties.- Matança.

Tractat complet de

SALSITXERÍA

per Rafel Salavera i Trias

Edició il·lustrada

De venda en aquesta Administració

Mercat de Barcelona

Preus corrents al cuprés, donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors Reials de Comerç de la Plaça de Barcelona.

Grans i farines

(Sense drets de consums.)

Blats

Candeal Castella	de 33'18 a	'	100 kilos
» Manxa	» 33'18 a	33'41	»
Navarra	» ' a	'	»
Blanquet	» ' a	'	»
Plata	» 32'27 a	32'72	»
Berdianskaa	» ' a	'	»
Aulka Theodosia	» ' a	'	»
Azime Yeski	» ' a	'	»
Eupatoria	» ' a	'	»

Farines

Extra blanca n.º 1.	de 39'66 a	46'86	100 kilos
Superfine id. n.º 2.	» 36'65 a	38'46	»
Números 3	» 33'65 a	34'85	»
Números 4	» 25' a	25'83	»
Segones	» 22'91 a	23'75	»
Terceres	» 20' a	21'66	»
Quartes	» 18'50 a	19'50	»
Extra forsa n.º 1	» 44'47 a	45'67	»
Superfina forsa 2	» 43'26 a	44'47	»
Números 3	» 34'85 a	36'05	»
Números 4	» 19'64 a	'	»
Segones	» 20' a	20'83	»
Terceres	» 18'33 a	19'16	»
Quartes	» 17'50 a	18'33	»
Arròs Valencia bombe	65' a	72'	»
» Benlloch	» 37'50 a	45'	»

Garrofes

Vinaroz	» 16'96 a	17'26	100 kilos
Idem rojes	» 16'36 a	16'66	»
Ibissa	» 15'47 a	'	»
Mallorca	» 15'17 a	15'47	»
Tarragona	» ' a	'	»
Valencia	» 16'36 a	16'66	»
» roja	» ' a	'	»

Despulles

Seró	» 3'928 a	4'017	100 litres
Segonet	» 3'928 a	4'107	»
Prims	» 4'285 a	4'642	»

Civada

Sevilla	» 60' a	62'	100 kilos
Estranger	» 58'00 a	'	»
Buenos Aires	» 22' a	22'50	»
Rusia	» ' a	'	»

Ordi

Urgell	» ' a	'00	100 kilos
Russia	» 24'50 a	25'	»
Buenos Aires	» 26'50 a	27'00	»

Faves

Extremadura	» 35'50 a	36'	100 kilos
Smyrna	» ' a	'	»
Mahó	» 44' a	'	»

Favons

Xeres	» 34'50 a	35'	100 kilos
Sevilla	» 34'00 a	34'50	»
Xina	» 30'50 a	31'	»
Alemanya	» 34'50 a	35'	»

Blatdemoro

Pista	» 18'25 a	18'50	100 kilos
Cincuantini	» ' a	'	»
Berdianska	» ' a	'	»

Sigrons

Andalusia	» 33' a	75'	100 kilos
Moruns núm. 29	» 46' a	'	»
» » » 28	» 39'50 a	'	»
Castella	» 50' a	154'	»

Mongetes

Valencia Pinet	» 51' a	53'	»
Flameta	» 47' a	47'50	»
Amonkeli	» 47' a	48'	»
Cocorroses Odessa	» 40' a	'	»
Mallorca	» 50' a	'	»
Perles	» 42' a	42'50	»
Castella	» 60' a	62'	»
Galicia	» 39' a	41'	»
Braila	» 40' a	'	»

Mill

Estranger	» 27'50 a	'	100 kilos
Comarca	» ' a	'	»

Herps

País	» 25'00 a	25'50	100 kilos
Xipre	» ' a	'	»
Llevor de nap	» 52' a	55'	»
Llenties	» 40'50 a	41'	»
Fajol del país	» 56' a	57'	»
» Castella	» 47' a	48'	»

Patates

(Informació de la casa Lluis Matutano)

Bufé Castella	' a	'	100 ks.
» vella	' a	'	»
Alacant	13' a	15'	»
Bolado Holanda	13' a	15'	»
Valencia	13' a	15'	»
Noves Motril	' a	'	»
» Almeria	13' a	15'	»

Patates de sembra

Bufé blanc (rassa alta)	a	'	100 kilos.
Bufe Cerdanya	a	'	»
Early-rose francesa	a	'	»
Bolado	a	'	»

Fruites i hortalices

Alls	» '00 a	0'00	forc
Ceves	» 12'59 a	'00	100 kilos
» vermella	» ' a	'	10 kilos
Pomes Aragó	» 5'00 a	10'00	»
» Llobregat	» 3'50 a	8'00	»
Moniatos Valencia	» 00'00 a	00'00	»
Cireres	» 7' a	8'	»
Maduixes	» 10'00 a	15'00	»
Mongetes Valencia	» 00'00 a	00'00	»
» fines	» 50' a	'	»
Pèsols pais	» 2'00 a	2'25	»
» Caputxins	» 2'00 a	2'50	»
» Cartagena	» 0'00 a	0'00	»
Faves pais	» 1'00 a	1'25	»
» Valencia	» 0'75 a	0'	»
Raim Mallorca	» '00 a	'00	»
» Nobelda	» 0'00 a	00'00	»
Nispers	» 2'50 a	3'50	»
Tomàtees pais	» 5'00 a	6'00	»
» Mallorca	» 0'00 a	0'	»
» Canaries	» 0'00 a	0'00	»
» Andalusia	» 0'00 a	0'00	»
Idem petites	» 0'00 a	0'00	»
Pebrots verts	» 0'00 a	0'00	»
Taronjes	» 25'00 a	30'00	»
Mandarines	» 0'00 a	00'00	el mil
Llimones	» 00'00 a	00'00	»
Alcarxofes	» 0'40 a	0'00	el 100
Plátans	» '85 a	1'00	dotzena
Melons	» 00'00 a	'00	»
Cindries	» 0'0 a	0'	»
Llimones	» '00 a	0'00	»

Panses de raims en caixes de 10 kilos, 30'00 pessetes.

Figues, en caixes de 10 kilos, 0'00 pessetes.

Fruites del país

(Informació de la casa Miquel Valls i Salvadó)

Alls capperes morats país superiors, de 00'00 a 00'00 pessetes la dotzena de forcs.—Idem país, de 00 a 00 idem.—Idem primera de 00 a 00'0 id.—Id. corrents, de 00'00 a 00'00 id. id.

Admetlles ab closca forta, de 65 a 70'00 pts. els 100 kilos.—Id. molinar, de 135 a 140'00 els 100 kilos.—Id. Esperansa, primera, de 325 a 330'00 els 100 kilos.—Idem idem, segona, de 320'0 a 325'00 id.—Idem Llargueta, de 325'00 a 330'00 idem.—Idem Mallorca, escullida, de 320'00 a 325'00 idem.—Id. id., corrent de 312'00 a 135'00 id.

Arrós Monkili, de 50'00 a 52'00 pessetes els 100 kilos.—Idem Bomba, de 64'00 a 70'00 idem.

Avellanes culliter, de 86 a 88'00 ptes. els 100 kilos.—Idem garvellades, de 88'00 a 90'00 id. —Idem negreta, de 90 a 95'00 id. id.—Idem en grá 1.ª, de 192 a 195'00 ptes. els 100 kilos.—Idem en grá 2.ª, de 190 a 191'00 idem idem.

Besses Benicarló, 33'00 a 00'00 100 kilos.—Idem Navarra, de 34'50 a 00'00 id.

Blat de moro Cincuantini, 24'00 a 27'00 ptes. els 100 kilos—Idem Plata, de 20'00 a 21'00 id. idem.

Cacahuets pelats, de 62 a 63 pessetes els 100 kilos—Idem de tres i quatre grans, «blancs», de 56 a 57'00 id.—Idem de dos grans, «blancs», de 50 a 51'00 idem.—Idem de dos grans, roig, 48 a 49 idem.

Dátils, de 50' a 55'00 pessetes els 100 kilos.

Escayola Mazagán, 48'00 a 49'00 pts. els 100 kilos.—Idem Sevilla, de 49'00 a 50' idem.

Fasolets pais, de 60'00 a 62'00 pessetes els 100 kilos.—Idem estrangers, de 49 a 52'00 idem.

Figues Fraga, de 0'00 a 0'00 pessetes els 100 kilos.—Idem Mallorca, de 00'00 a 00'0 id.—Idem negres, 00 a 00'00 ptes. els 100 kilos.

Llevor de cànem, de 42 a 43' pessetes els 100 kilos.

Llenties pais, de 43 a 45'00 pessetes els 100 kilos.

Monjetes coco-roses estrangeres, de 39'00 a 40'00 ptes. els 100 kilos.—Idem id. del país, de 00'00 a 00' idem.—Id. llingots, de 0' a 00 id. —Idem Mallorca, de 48'00 a 49'00 idem.—Idem perles país, de 42' a 43' idem.—Idem Tirnet Castelló, de 50 a 00'00 idem.—Id. país, de 00 a 00 idem.—Idem Valencia, de 51' a 52 idem.—Id. Monkelines, 00 a 00.

Nous, de 70 a 85 pessetes els 100 kilos.

Prunes imperial Málaga de 15 a 17 pts. els 100 kilos.—Idem imperial, a 0'00 id.—Idem sur-choix, a ' id.—Idem choix, a 00'00: —Idem corrents, de 7'00 a 8'0 caixa 100 kilos.

Panses, nou raims, extra, de 12'50 a 13'00 ptes. els 100 kilos.—Idem, idem corrents, de 9'50 a 10'00 id. id.—Id. planes, de 10' a 10'50 idem id.—Id. id. grá 1.ª Málaga, 9'00 a 10'00 idem idem.—Idem id. 2.ª Málaga, 00' a 00'0 idem idem.—Idem idem Denia, de 00'0 a 00'00 idem idem.

Pebre vermell, de 185 a 185'0 ptes. els 100 kilos.

Pinyons, de país 195 a 210 pessetes els 100 kilos.—Castella, 215 id.

Cigrons Alfarnates, de 00 a 00 pessetes els 100 kilos.—Idem Xerés, de 57'0 a 78'00 id.—Idem Mazagán, n.º 28, de 46 a 47'00 idem.—Idem Mazagán, núm. 29, de 47'00 a 47'50 idem.—Idem México, de 00' a 000 idem.—Idem Saúch, de 95 a 115'00 idem.

Tramusos, de 21'00 a 22'00 pessetes els 100 kilos.

Xufes garvellades, de 65'00 a 70 pessetes els 100 kilos.—Idem culliter, de 60 a 62'00 idem.

Comins, de 83 a 87.—Anis en grá, de 76 a 80.

Cànems

(Informació de la casa Jaume Martí i Calvell.)

Cànem Vallés, bregat amb máquina, classe, primera, de 120 a 125 ptes. 100 kilos.

Cànem Vallés, bregat pagés, de 105 a 110 pessetes.

Canal ofici d'Oriola, de 160 a 175.

Cànem Oriental en rama, 1.ª, de 000 a 000 id.

Oriental en rama, extra, 000'00.

Canal de Balaguer, 000 a 000 id.

Cànem de Balaguer bregat amb máquina, de 110 a 115 id.—Id. amb máquina, de 00 a 000 id.

D'Italia:

Bolonia, natural, de 150 a 155 id.

Bolonia, classificat, de 155 a 160 id.

Ferrara, natural, de 145 a 150 id.

Ferrara, classificat, de 150 a 155 id.

Pentinats de Nápols, *spontitos*, de 180 a 185 id.

Preus de magatzem per 100 kilos.

Adobs

(Informació de la casa J. Espinós, S. en C.)

Superfosfat de cals mineral, 18|20 °|₀ ácit fosfóric soluble, pessetes 3'50 els 100 kilos:

Superfosfat de cals mineral, 14|18, ácit fosfóric soluble, 7'75.

Superfosfat de cals mineral, 15|17 °|₀ ácit fosfóric soluble, 7'00.

Superfosfat de cals mineral, 13|15 °|₀ ácit fosfóric soluble, 6'50.

Escories Thomas, 15|16 °|₀ ácit fosfóric total, 9'00.

Nitrat de sosa, 15|16 °|₀ ázoe 33'50.

Sulfat amónic, 20|21 °|₀ ázoe, 41'00.

Clorur de potassa, 80|85 °|₀, equivalent a 51|53 °|₀ de potassa pura, 26'00:

Sulfat de potassa, 90|92 °|₀, equivalent a 50|51 °|₀ de potassa pura, 29'30.

Kainita en pols, 7'75.

Sulfat de ferro en pols, 7'00.

Superfosfat d'os del 1 al 2 °|₀ ázoe y 18|20 °|₀ ácit fosfóric, 11'50.

Superfosfat orgánic 3|4 °|₀ ázoe y 12|14 °|₀ fosfats, 12'00.

Materia orgánica córnea natural, 13|14 °|₀ ázoe y 5|6 °|₀ ácit fosfóric, 27'00.

Materia orgánica animal, 19|20 °|₀ ázoe, 30.

Farina d'ossos, 2|3 °|₀ ázoe y 46|50 fosfats, 13.

Polvo cúpric, 78|75 °|₀ sulfat de coure, 70.

Preu de pessetes els 100 kilos.

Olis d'oliva

(Informació del Gremi de Magatzemistes d'oli)

Oli d'oliva: Andalús superior, de 117 a 118 pessetes els 100 k.; idem corrent, de 113 a 115; Tortosa inferior llampant, de 108 a 110; idem bons, de 126 a 127; fins de 134 a 136; Aragó, de 160 a 162; Lleida, de 121 a 123; Urgell, de 130 a 132; Empordà, de 117 a 120; Mallorca, de 113 a 115, segons classe.

Mercat encalmat, amb tendencia a l'alsa. Pocs arribos.

Oli de pinyola:

Vert 1.ª, de 85 a 00 pessetes els 100 kilos; 2.ª, de 80 a 00 idem idem; Groc, 1.ª, de 90 a 00 idem idem; idem 2.ª, de 83 a 00 idem idem; idem fosc, de 68 a 00 idem idem.

Oli de coco: Blanc amb envás, de 0 a 155'0 ptes. els 100 k.; Cochin, de 00 a 165; Palma, de 00 a 165; lli, comestible, de 000 a 000.

Oli de llinosa crú, a ptes. 100 kilos; idem idem cuit, a ; idem idem cuit especial, a 000; idem idem incolor, a :

Olis de pinyola

(Informació de la casa E. Angelgrán)

Cotilsem:

Vert 1.ª, de 87 a 00 ptes. els 100 kilos; vert 2.ª, de 82 a 00 idem idem; groc 1.ª, de 92 a 00 idem idem; groc 2.ª, de 85 a 00 idem idem; fosc, de 70 a 00 idem idem.—Oli de llinosa crú, a 000; idem idem cuit, a 000, idem idem incolor, a 000.

Turtó de coco

(Informació de la casa A. Garcia i C.ª)

A 22'00 ptes. per 100 k. les partides que's fassin per vagons.

Turtós i olis

(Informació de la casa Deutsch i C.ª)

Barrils, crú, a 101 pesetes.
Barrils, cuit, a 105.
Caixes, crú, a 105.
Caixes, cuit, a 109.

Sucres

(Informació de la casa Rius i Torres)

Continua la baixa de preus, lo qual fa aumentar més la baixa en les operacions.

Els preus per al consum son:

Mel	70'00 a 72'00
Terciats	79'00 a 81'00
Centrifuga canya	86'00 a 88'00
Idem remolatxa	76' a 78'
Blanquilles	82' a 84'
Blancs 1.ª refinats	82' a 84'
Idem tarrós	82'00 a 84'00
Pilons	98'00 a 99'00

Tallat, de 100'00 a 102'00 pessetes els 100 kilos.

Cafés

En el vapor «Barcelona» han arribat 1.200 sacs aproximadament de café del Brasil. El mercat queda bastant proveit de totes classes, i els preus per al consum son:

Moka 1.ª	410'00 a 415'00
Puerto Rico Caracollillo	410'00 a 415'00
» Yauco primera	396'00 a 405'00
» Hisenda	385'00 a 390'00
Caracas, Colombia i altres	384'00 a 386'00
San Salvador i similars	375'00 a 380'00
Santos regular	340'00 a 350'

Pessetes els 100 kilos.

Cacaus

Molt poques operacions, continuant per al consum els següents preus:

Guayaquil Arriba	» 365 a 375 ptes.	100 kilos
» Balao	» a	»
Fernando Póo 1.ª	» 330 a 335	»
Id. segona	» 315 a 325	»
Id. tercera	» 310 a 315	»
Caracas 1.ª	» 425 a 500	»
Id. 2.ª classe	» 350 a 400	»

Canyelles

Ceylan extra superior	25'00	rals kilo
» 1.ª	22'00	»
» 2.ª	21'50	»
» 3.ª	20'50	»
» 4.ª	20'00	»
Xina	15'00	»
Raspadures Ceylan	10'00 a	'

Pebres

Singapoore blanc	19' a	»
» negre	15' a	»
Tabasch o Jamaica	00'00 a	»
Clavells especies	17'00 a 00	»

Barcelona 3 maig 1913.

Informació vinícola

de la casa Arnó, Maristany i Companyia

El punt fosc en el negoci segueix essent l'apreciació que pugui fer-se dels perjudicis resultants de les glassades de mig abril, sobre'ls quals se donen les més encontrades referencies, anant del extrem pessimista, que'l mal és gros, fins a considerar que'ls efectes del fret son quasi insignificants.

L'influencia que ha tingut en nostres mercats ha sigut d'animació i fermesa de preus, especialment en les classes blanques. Però la situació no té aspecte de sostenir-se per als vins negres de mig color, quins son poc solicitats i podrien adquirir-se a 1'25 pessetes grau-hectólitre en la propietat.

Camp de Tarragona, negres, de 14° a 16°, de 21'00 a 23'50 pessetes hectólitre idem.—idem blancs, de 14 a 17°, de 21'50 a 26'00 Id.—Segarra, de 11° a 12°, de 15'50 a 18'50 id.—Igualada, de 10° a 12°, de 16'50 a 18'50 id.—Bruch i Pierola, de 12° a 13°, de 16'50 a 19'00 id.—Penedés, blancs i negres, 11° a 13°, de 16'50 a 20'00.—Vendrell, Cubelles i Vilanova, negres i rosats, de 12° a 14° de 15'50 a 20'00 idem.—Vallés, de 10° a 12°, de 15'00 a 18'50 idem.—Alella, de 13° a 14°, de 21'00 a 23'50 idem.—Priorat, de 15° a 17°, de 27'50 a 30'00 idem.—Gandesa, de 13° a 15°, de 20'00 a 23'50.

I en les demés regions, els preus sobre plaça Barcelona són:

Alacants de 14° a 15°, de 24'00 a 27'50 pessetes hectólitre.—Valencies, negres i rosats, de 13° a 15°, de 21'50 a 26'00 idem.—Valencies tintoreres, de 14° a 15°, de 25'00 a 28'50 ptes. hectólitre.—Utiel i Requena, de 11° a 12°, de 18'50 a 21'00 id.—Mestrat alt de color, 12° a 13°, de 00'00 a 00 idem. —Manxes blancs, de 12° a 13°, de 21'00 a 23'50 idem.—Huelves blancs, de 12°, de 21'50 a 00'00 id.—Osca negres, de 14°, de 00'00 a 00'00 idem.—Carifenas, de 15° de de 00 a 00.

Mosts ensofrats, de 14° a 24 pessetes hectólitre.

Misteles blanques, de 9° a 10° i 14°, de 48'50 a 51'50 pessetes hectólitre.

Idem negres, de 12° a 13° i 14°, de 50'00 a 52'50 pessetes hectólitre.

Moscatells, de 10° a 11° i 15°, de 54'00 a 00'00 pessetes hectólitre.

Productes Enológics

Informació de la Societat Enológica del Penedés.—Vilafranca

	100 kl. Els 100 kl.	25 kilos El kl.	Al detall El kl.
Acit cítric	435		5'50
Acit sulfurós anhidre en cilindres de ferro	200		2'25
Acit tártric	000		0'00
Cola de peix Salianskv primera			50
Clarificants concentrats líquits:			
A. Pera vins blancs	200		2'50
B. Pera vins de taula	175		2'50
Gelatina extra en fulles			5
Gelatina pura classe corrent			2'50
Gelatina Valette, en pastilles	185		2
Metabisulfit de potassa (sense arsénic)	125		1'75
Tanino al alcohol extra	600		6'50
Llevats seleccionats			
Solució sulfurosa			
Acit sulfúric			0'30
Carbonat de potassa	150		2
Potassa blava			1
Tartrat neutre de potassa			4
Cremor tártar (bitartrat de potassa)			
Carbó descolorant pur	100		1'50
Tanino al éter	700		7'50
Fosfat amónic	175		2
Permanganat de potassa			2
Amiante en pols	470		3
Carbolina			5

Mercats de Catalunya

Borjes Blanques

3 maig.

Blat	de 17'50 a	19'00	quartera
Ordi	» 11'50 a	12'00	»
Civada	» 10' a	10'50	»
Monjetes del país	» 26'00 a	28'00	»
Faves	» 15'00 a	15'50	»
Favons	» 16'00 a	17'	»
Vesses	» 14'00 a	15'	»
Panis	» 11'50 a	12'	»
Patates del país	» 1'00 a	1'25	arroba
Idem de montanya	» 1'50 a	1'75	»
Alls	» 1'25 a	1'75	el forch
Ceves	» 1' a	1'10	les 30 ar
Almetlles	» 20' a	22'00	quartera
Nous	» 13' a	14'00	»
Gallines	» 8' a	10'00	parell
Pollastres	» 7' a	9'	»
Conills	» 2' a	3'	»
Ous	» 1'00 a	1'10	dotzena
Olis	» 5' a	6'	quarta
Olives	» ' a	'00	s. classe
Vins	» 00'00 a	0'00	carrega
Ferratges: Aufals	» 4'00 a	4'25	quinta
Bestiar: Porqui	» 0' a	0'	carnicera

Figues, de 1'40 a 1'50 pessetes l'arroba.

Sabó del país, de 4' a 10 ptes. arroba.

Carbó, de 4'25 a 4'50 pessetes el quintar.

Planter de vinya americana de 20 a pessetes el miler.

Equivalencies.—La quartera equival a 74 litres.—La carga (mesura) a 120 litres.—La carga pes) oli a 117 kilos.—El quintá de 40 kilos.—(La arroba de 10 kilos.—El canti de 12 porrons (1 litre 1 porró).—Quartá de 4 quartes, igual a 2'02 litres o 3'90 kilos.—La carnicera de 1 kilos 600 grams.

Calaf

3 maig.

Blat	de 23'93 a	'	100 litres
Ordi	» 14'78 a	'	»
Civada	» 12'67 a	'	»
Besses	» 20'42 a	'	»
Cigrons	» ' a	'	»
Erp	» 18'20 a	'	»
Guixes	» 19'71 a	'	»
Llevor trepadella	» ' a	'	»
Patates	» 12'50 a	'	100 kilos
Gallines	» 8'00 a	10'	parell
Pollastres	» 6'00 a	8'00	»
Conills	» 18' a	24'	dotzena
Perdius	» ' a	'	»
Ous	» 1' a	0'00	»
Llebres	» 0' a	0'	un
Palla	» ' a	5'00	100 kilos
Trepadella	» ' a	9'00	»
Boll de trepadella	» ' a	9'50	»
Bestiar: Porqui	» ' a	'	un
Porc engreixat	» 0'00 a	'	kilo
Ciment	» 1'25 a	'	100 kilos

Carbó de pedra (lignito) a 2'50 ptes. tonelada

Equivalencies.—La quartera equival a 71 litres.—El quintá de 40 kilos.

Espluga de Francolí

1 maig.

Blat	de 17'00 a	18'00	quartera
Mestall	» 14'00 a	15'	»
Ordi	» 10'00 a	11'00	»
Civada	» 9'00 a	10'00	»
Monjetes	» 27' a	30'	»
Favons	» 12'00 a	13'	»
Besses	» 15'00 a	16'00	»
Cigrons	» 24'00 a	27'	»
Llovins	» 9'00 a	10'	»
Erp	» 11'00 a	12'	»
Patates	» 1'00 a	1'30	arroba
Avellanes	» ' a	'	»
Admetlles	» ' a	'	»
Nous	» ' a	'	»
Gallines	» 7' a	14'	parell
Pollastres	» 3'00 a	6'	»
Conills	» 1'00 a	4'00	»
Ous	» 1'00 a	1'10	dotzena
Olis	» 4'00 a	5'00	quarta
Olives	» '00 a	'	quartera
Vins	» 16'00 a	20'	carrega

de 121'60 litres.

Bestiar: De llana	de 2'00 a	2'40	carnicera
Porqui	» 1'90 a	2'	»

Equivalencies.—La carrega (mesura) a 121 litres.—El quintá de 41'6 kilos.—La arroba de 10'40 kilos.

Figueres

1 maig.

Blat	de 22'19 a	23'13	hect.
Mestall	» ' a	'	»
Ordi	» ' a	14'38	»
Civada	» 11'88 a	13'13	»
Blat de moro	» 15'91 a	16'57	»
Segle	» 00' a	00'00	»
Monjetes	» 33'75 a	37'50	»
Mongets	» 33'75 a	38'75	»
Faves	» 21'25 a	21'87	»
Favons	» ' a	'	»
Besses	» 19'40 a	'	»
Cigrons	» 36'25 a	38'75	»
Mill	» 22'50 a	'	»
Panis	» 23'13 a	'	»
Patates	» 10'42 a	13'63	q. m.
Alls	» 0'75 a	1'25	forc
Ceves	» 0'15 a	0'45	»
Capons	» ' a	'	parell
Gallines	» 6'00 a	9'	»
Pollastres	» 4' a	6'	»
Conills	» 3'00 a	5'00	»
Anecs	» 6'00 a	9'	»
Oques	» 6'00 a	9'	una
Polles d'India	» ' a	'	
Galls »	» ' a	'	»
Ous	» '95 a	'	dotzena
» 30 dotzenes	» ' a	'	
Olis	» 116'95 a	129'05	hect.
Userda	» 4'25 a	4'50	quinta
Civada granada	» ' a	'00	»
Palla	» 2'25 a	2'50	»
Aufals	» 0'00 a	0'00	»
Bestiar:			
De llana	» 16'00 a	20'	de 1 any
Porqui (grassos)	» 13'50 a	14'	10 kilos

Equivalencies.—La quartera equival a 80 litres.—La carrega (pes) a 120 kilos.—El quintá de 40 kilos.—L'arroba de 10 kilos.—El maial d'oli 11'200 kilos o 12'40 litres.—El maial de vi 15'48 litres.

Girona

3 maig.

Blat	de 30'50 a	31'00	100 kilóg.
Mestall	» 28'00 a	29'00	»
Ordi	» 21'00 a	24'50	»
Civada	» 26'00 a	28'00	»
Blat de moro	» 19'50 a	20'00	»
Fasols	» 45' a	50'	»
Favons	» 45' a	50'	»
Faves	» 33'00 a	38'50	»
Pèsols	» 36'00 a	37'00	»
Cigrons	» 48'00 a	100'	»
Ous	» 0'95 a	1'00	dotzena
Arrós	» 40'00 a	78'	100 kilóg.
Garrofes	» 19'00 a	19'50	»
Palla	» 7'50 a	8'	»
Patates	» 14'00 a	15'	»
Olis	» 135'00 a	140'	hectólitre
Vins	» 35'00 a	40'	»
Formatges	» 2'00 a	2'50	el kilóg.
Bestiar:			
Vaques	» 365'00 a	425'	
Bous	» 475'00 a	575'	
Porcs	» 125' a	250'	
Xais	» 12' a	23'	

Granollers

1 maig.

Blat	de 24'30 a	'	hectólitre
Blat de moro	» 15'70 a	'	»
Besses	» 22'15 a	'	»
Cibada	» 14'30 a	'	»
Cigrons	» 48'50 a	'	»
Faves	» 20'00 a	'	»
Favons	» 22'85 a	'	»
Llovins	» 12'85 a	'	»
Monjetes: paretanes	» 45'75 a	'	»
» catalanes	» 40'00 a	'	»
» ganxetes	» 50'00 a	'	»
» de color	» 51'45 a	'	»
Ordi	» 14'30 a	'	»
Trepadella	» 12'85 a	'	»
Patates: Bolado	» 13'75 a	'	q. m.
» bufe	» 12'50 a	'	»
» per a sembrar	» ' a	'	»
Ous	» 1'15 a	'	dotzena

Martorell

27 abril.

Blat	de 16'00 a	17'00	quartera
Ordi	» 12'00 a	12'25	»
Civada	» 11'00 a	11'50	»
Blat de moro	» 11'00 a	12'00	»
Monjetes cullita propria	» 56' a	58'00	100 kilos
Monjetes forastera	» 50' a	51'00	»
Faves	» 12'00 a	13'00	quartera
Favons	» 13'00 a	13'50	»
Besses	» 16'00 a	17'00	»
Cigrons	» 28'00 a	30'	»
Patates bufe	» 5' a	5'50	quinta
» bolado	» 6' a	6'25	»
» novella	» 8'00 a	8'25	»
Almetlles	» 000' a	00'	»
Nous	» ' a	'	»
Gallines	» 11'50 a	13'00	parell
Pollastres	» 8'00 a	10'00	»
Conills	» 3'00 a	5'00	»
Anecs	» 10'00 a	11'00	»
Oques	» 7' a	8'00	una
Ous	» 1'15 a	1'20	dotzena
Olis	» 155 a	160	hectólitre
Vins	» 21'00 a	22'00	»
» negres	» 18' a	18'50	»
Alcohols	» 160' a	165'	»
Palla	» 3'00 a	3'25	quinta
Aufals sec	» 6'00 a	6'50	»
Bestiar: De llana	» 2'25 a	0'30	kilo
Porqui	» 1'60 a	1'80	»
Fruites: Peres	» 0'00 a	0'00	quinta
Raims	» 00'00 a	'00	100 kilos
Planter:			
» col	» '35 a	00'	el cent
» bledes	» '25 a	0'00	»
» enciam	» '25 a	0'00	»
» tomaqueres	» '50 a	0'00	»
» seves	» '15 a	0'00	»
» esberginies	» 1' a	0'	»
» pebroteres	» '75 a	0'	»

Equivalencies.—La quartera equival a 69'518 litres.—La carrega (mesura) a 121'40 litres.—La carrega (pes) a 120 kilos.—El quintá de 40 kilos.—L'arroba de 10 kilos.—Quartá de 16 quartes, igual a 4'15 litres.—La carnicera 3 terces, 1'200 kilograms.

Mollet

29 abril.

Blat	de 22'00 a	23'00	100 kilos
Ordi	» 19'00 a	20'00	»
Civada	» 17'00 a	18'00	»
Blat de moro	» 20'00 a	20'50	»
Fasols	» '00 a	'00	»
Faves	» 00'00 a	00'00	»
Favons	» 00'00 a	00'00	»
Besses	» 22'00 a	23'00	»
Cigrons	» 00'00 a	00'00	»
Llevor trepadella	» 00'00 a	00'00	»
Erp	» 00'00 a	00'00	»
Guixes	» 20'00 a	21'00	»
Monjetes paretanes	45'00 a	47'00	»
» ganxetes	» 55'00 a	56'00	»
» blanca	» 52'00 a	53'00	»
» cara girada	50'00 a	51'00	»
Gallines	» 10'00 a	12'00	parell
Pollastres	» 6'00 a	8'00	»
Conills	» 4'00 a	4'50	»
Colomins	» 0'00 a	0'	»
Anecs	» 6'00 a	8'00	»
Ous	» 1'20 a	1'30	dotzena
Patates grogues	» 12'50 a	13'00	100 kilos
» bufé	» 10'00 a	10'50	»
Porcs grassos	» 2'05 a	2'10	1'200 ks.
Mamellons	» 20'00 a	22'00	un

Santa Coloma de Farnés

2 maig.

Blat, de 18'00 a 19'00 pessetes quartera; Mestall, de 16'50 a 17'00; Ordi, de 13'00 a 14'00; Civada, de 9 a 10; Blat de moro, de 13'00 a 14'00; Fasols menuts, de 27'00 a 29'00; Idem blanchs, de 32'00 a 35'00; Faves, de 16'0 a 17'00; Favons, de 17'00 a 18'00; Vesses, de 17'00 a 17'50; Sigrons, de 00'00 a 00'00; Llobins, de 8'50 a 9'50; Mill, de 16'00 a 17'00; Panis, de 15'00 a 16'00; Fajol, de 13'00 a 14'00.

Patates, bolado, de 11'00 a 13'00; grogues, 10' a 12'0; blanques, de 9 a 10'00; Avellanes trencades, 17'50 a 00 arroba; Avellanes sense trencar, de 00 a 35 idem quartera 1.ª; Pinyons trencats 18 a 00'00 arroba; id. sense trencar, de 00'00 a 14'00 quartera 1.ª; Nous, 00 a Castanyes, de 00 a 00; Bestiar porqui 1'75 a 2'00 carnicera; Gallines, de 8'00 a 11 parell; Pollastres, 4'00 a 7 idem; Conills, 4'00 a 6'00; Anechs, de 5 a 7'00 ptes. parell; Oques, de 8'0 a 12 una; Ous, de 0'00 a 1'10 la dotzena; Carbó d'alzina, 12'50 a 13 càrrega; carbó de rebassa, 10'50 a 12.

Fusta de castanyer para botada.—Poat (pipa), de 28 a 30 pessetes càrrega 35 pams; Poat Rebutx, de 15 a 16 idem; Duella (bocoy), de 25 a 26'00 idem; Duella Rebutx, de 14 a 15'00, id.; Carratell (1/2 pipa), de 21 a 22 pessetes carrega 45 ps.; Carratell Rebutx, de 13 a 14 id.; Barril, 21 a 22'00 idem carrega 72 pams; Barril R

a en hosannes tornada ma complanta,
en beatitut el dol i en alegría,
els resplandors d'aquesta gloria santa,

eflectits en tos ulls, Beatriu mía,
aver-ne vui la joia immensurable,
en ta beutat, mirall que la irradía,

a beutat contemplar de l'adorable
Autor de les divines meravelles,
la Bondat suprema i inefable

que ha obert a llum eterna mes parpelles,
ha tornat l'amor nostre perdurable
li ha donat per tàlem les estrelles!

Al Senyor magnifica, ànima meva,
del beat goig amb que combla la mesura
de la infinita benaurança teva.

Del qui és l'autor de tota criatura
magnifica l'augusta omnipotencia
que sempre fou i sempre més perdura.

Magnifica del Fill l'alta clemencia;
magnifica al Paràclit, que és la vía
de tot amor, en terme i procedencia,

i des lo etern, l'Etern Amor congría.
Al Senyor magnifica, ànima meva!
Alabat el Senyor per sempre sía!

I tu, dilecte amic, en qui la seva
misericordia immensa s'és mostrada,
el cant també de ses llaors eleva:

que ta veu, amb mils d'altres acordada,
sía en l'esclat triomfal de la cridoria
amb que pels benaurats és exultada

la divinal Grandesa i llur victoria:
—Hosanna al Senyor Deu en les altures!
Els cels son plens de vostra eterna glo- [ria!

Ja en el goig de les cèliques ventures,
com fènix renaixent a nova vida,
eixit de ses mateixes podridures,

ton esperit la pau veu assolida—
que li fou per tant temps afreturada—
en un repòs que en lo infinit té mida.

Quan en ell jo vaig ésser despertada,
i amb el dò divinal de tota ciencia
va ser la meva ment il·luminada,

d'aquest amor, faró de ta existencia,
i de ton cor consumiment alhora,
vaig capir-ne la força i la excel·lencia;

i fins de santa joia fruïdora,
en el goig m'anegava d'have'estada—
Oh Dant!—d'un tal voler la inspiradora.

Que així n'era sa flama d'abrandada,
quan tan endalt me va encalçar sa in- [gencia
i en ella vaig restar tota abrusada;

que tal del vèr amor és la potencia,
que ací, on dalè d'humà sentir no al- [cança,
hi arriba l'amorosa vehemencia.

I plena'l Senyor fent ma benaurança,
rebé la oració meva fervorosa,
i fiu certa la meva cobejansa...

Els greus dolors de ta existencia afrosa
un per un ha comptat l'ànima mía,
que no és pas se'impassible, se'impietosa.

De ton plor jo les perles recullía
i en els peus les vessava de l'Altíssim,
penyores de l'amor que't redimía.

Jo era en tu, ta Beatriu,—oh dilectís- [sim!—
en les hores de febra gloriosa
que'exaltaven ton geni potentíssim.

Era jo qui ta pensa lluminosa
en la Vritat Eterna adoctrinava
i en tes rimes la feia esplendorosa.

Era jo qui amb ton nom perpetuava
el nom meu sobre'l mon, en tant que sía,
i en tos cants l'amor nostre fecondava.

Oh esperit gloriós, oh ànima pía
en qui la divinal Omnipotencia
en justicia i amor s'apareixía!

Del geni humà ufanosa florescencia,
bé, l'honra vas valer que't fou negada
per l'«avara pobresa» de Florencia.

Mes si dels llors marcibles fou man- [cada,—
oh bard de les eternes meravelles!—
la teva gloria en la terrena estada,

jo ton front cenyiré de flors més belles:
d'una corona amb raigs de sol trenada
i amb les roses de llum de les estrelles!

Manuel FOLCH I TORRES.

Somni d'una nit d'hivern

Original den Josep de Sagarra, que hi ha guanyat la ENGLANTINA D'OR

Elegía.

I

Joan de l'os passava pel camí:
s'asseu i escalfa al sol les dues mans,
qu'estiraven la barba dels gegants.
Ja se n'arrenca un brot de romaní,
i li diu: «Romaní, bon romaní,
per aquella virtut que Deu t'ha dat,
no'm diries on és el goig perdut,
tu que ho sabs tot i ets plè d'humilitat?»
Joan de l'os és vell i geperut,
i es decanta a la font per veure's bé,
i tot esgarrifat, s'hi mira, i crida
la força que no té, i li sembla mentida.
Joan de l'os camina dropament,
i vol fer veure encara qu'és valent:
«Mos passos eren poltres afollats
esglaiaven com llamps de juliol,
duia el cor com els ceps recargolats
i recremats del sol»
—Joan de l'Os, ja tens la veu obscura,
i fins t'espanta d'escoltà' el teu cant,
i sents que l'esperit encara hi dura
però la llengua és tota vacil·lant.

II

Veu una casa blanca, i s'hi detura;
a la porta rosseja l'aviram,
i una pagesa tranquila i madura.
—Deu-me menjar, qu'estic morint de [fam!
—Joan de l'òs, per la pelada vía
com passes tan caigut?
—Ja ho veus, de tanta força que tenía
ara vaig geperut.
—Jo quan era una noia molt petita
sentía dir qu'eres el més valent,
i la paraula del teu nom sols dita
ja se'ns omplía tot d'esverament.
Passaves per davant de casa nostra,
i la mare't donava el millor plat.
i jo't mirava el rostre
i sols veia bondat.
Tú sens dir rès menjaves, i menjaves
i cap al bosc, que no el deixaves mai,
i fins que te n'anaves
no passava l'esglai.
Tenía tres germanes més menudes,
i els parlaven de tú per fels'hi pó,
quan al llit despullades i ajegudes,
no podía adormir-les la cançó.
Però jo m'hi tombava molt contenta,
i pensava amb ton ull blau i brillant,
ta crinera lluenta
demunt de les espatlles de gegant!
—Quin temps aquell! ¡La barba esca- [bellada,
ben ample el pit i el pesament tot clar,
m'en entrava jo sol a la porxada
de la casa encantada,
content, igual que si anés a folgar
a l'hostal de la Malmaridada:
i encenía fogaina, i canta i canta,
per desfer tots els mals embruixaments,
i'm sortía el gegant de millor planta
amb els llavis somrients,
i no se n'adonava
que la boca i el nas li sanguejava
i li feia saltar totes les dents.
—D'aquestes coses n'era plè tothom;
i per les grans neyades
les bruixes malefen el teu nom
dins les teules trencades.
—Ja han fugit, i mai més hi tornaràn,
a emportarsen els bous i les arades,
i a malmirar l'infant,
ni amargaràn la llet de les ovelles,
i quan sigueu al llit,
no vindràn a xiular-vos les orelles
mentres ronca el marit.
Quin desfer boires amb les mans alçades,
i quan ja eren foscos els camins
i la lluna rient per les teulades
m'estirava amb les cames cansades
en el meu jas dels pins.
Tot va passar com una gran tempesta
i ja son cendra els meus cabells radiants,
i de llur claretat no més en resta
una cançó a la boca dels infants.

Ara tú, bona dòna beneida,
pels fills i pel marit,
ara que la mort em crida,
dóna'm el teu repòs i el meu oblit.
Tú qu'eres tan aixerida i valenta,
i vas sopà' al meu costat,
dóna'm la palla calenta
i el baf del remat.
Deixa'm el cavall blanc o bé l'arada,
que'encar que m'arrossego pel camí,
no tinc la mà migrada
per governà el mantí.
O sols deixa'm la teva criatura,
que la pugui bressar;
deixa'm seure al pedrís que el sol hi dura
i fa de bon estar.

I la dòna pietosa se'l mirava,
i va sortí el marit;
la porta li barrava:
tothom el té aborrit.
I Joan de l'òs fa nosa
Joan de l'òs se'n va
i la dòna, si gosa, o si no gosa,
li allarga un troç de pà.
I ell que l'aguanta amb les dues mans [alçades
arràn de boca se li veu lluí,
i se li escorre per les dents corcades,
i els pardals de les branques despullades
van recullint les molles del camí.

III

Joan de l'Os vol morir dins bosc,
perque va sortir del bosc.
—Bona nit, bon picot de cúa verda,
bona nit, bon picot del bec llarg.
—Ai Joan de l'òs, que vols dir coses [gaies
i no pots donà un pas.
Bona nit, bell cucut del bec aixut,
bona nit, mare garsa baladrera,
i'l gaig brillant que les críes esvera,
i'l reietó menut.
Tots els aucells del bosc miren el Joan [de l'òs
i tots li canten una cançó:
—«Joan de l'òs, qui t'ho diría,
el més gran i el més valent,
que t'han tret de la masía
sense dar-te aculliment.»
—Callèu, aucells, que jo també cantava
i eren aires d'amor tots els meus cants.
—Llavors eres tú l'ànima més brava,
i ara ja no't pots valdre de les mans.
—Calleu, aucells, i no digueu tal cosa,
qu'upujaven al cel les meves veus.
—Ara ja ningú't vol perque fas nosa,
tant si ho creus com no ho creus.—
Lo que els aucells han dit fa plorà'el [Joan de l'òs.
i se'n và bosc endins, bosc endins,
perque va sortir del bosc.

IV

La lluna apenes si s'ovira,
Joan de l'òs reposa vora un pi;
i pare llop al seu davant se'l mira,
escoltèu que van di.
—Germà llop, tots dos erem infants,
vam se'ls amics millós;
tú'm llepaves les mans,
jo't mirava amorós,
cada nit ens trobavem i'ns dèiem bona [nit,
i quànts cops el menjà'ns hem partit.
Joan de l'òs, l'amor que jo't tenía
el guardo tot sencer.
—La bona voluntat qu'en tú hi havía
encara deus haver.
Però mira, Germà, ja só molt vell,
i ara vaig a morí,
quan sentis la fredor demunt ma pell
enterra'm a la soca d'aquell pi,
i no empaitis si acàs vé algun aucell,
a refilar per mi.
Germà llop, he sentit una cançó:
«Joan de l'òs, qui t'ho diría,
el més gran i'l més valent,
que t'han tret de la masía
sense dar-te aculliment.»
—Joan de l'òs, t'han tret de la masía
i dins la selva vas cercant la mort?
Jo't venjaré del qui no t'acullía,
ai la pagesa quan camini a l'hort!
La faré caure a terra amb traidoría,
mossegant-li el pit blanc,
les dents han d'esclatar-me d'alegría
escorrent-s'hi la sang.
Aniré als corrals de les ovelles
i per tot hi haurà dol,
i brincaré amb les potes vermelles
demunt les mates que cremin de sol!
—Oh germà llop, com ta paraula és [dura!
però en tú hi hà una mica de bondat,
i ets igual que si fossis criatura,
que'l mal li és ignorat.
—Oh germà llop, com ta paraula és [dura!
No fereixis en và,
que la pagesa tranquila i madura
va dar-me un troç de pà.
I les ovelles tan blanques, tan fines,
no't fan compassió?
Germà llop, que tens foc a les nines!
guarda les ovelles de Nostre Senyó.
—Joan de l'òs, perque abans no m'ho [deies
tot lo que ara m'has dit?
les coses com veus ara no les veies.
—Es que'm sentía massa enorgullit,
Però ara que'ls homes m'aborrien
i a tu sol, germà llop, trobo fidel,
sento lo que'ls sentits no sentiríen,
quan a la terra dura fan arrel.
Oh Germà llop, perdonaràs a aquells
que m'han ofés i m'han aborrit,
no tornaràs amb els morros vermells
a rentar-te a la font com cada nit.
Per les herbes amargues i primes
jura-m'ho, germà llop, pel vent rebel,
i per la lluna clara que t'estimes
i'l formatge i la mel;
pel caminar de nits, qu'és cosa brava;
i perque un jorn vares llepar les mans
del Joan de l'òs, que'l braç se li cansava
d'empaitar tantes bruixes i gegants,
i la pagesa una cançó en cantapa
per fer dormí a la nit els seus infants.—

I al dir això Joan de l'òs es va estremí!
I pare llop el palpa i diu: «ja és mort.»
La lluna freda li surt pel camí
i li fa llum fins l'hort.
I pare llop passà per la masía,
i al poble va arribá,
i truca al campaner que dormía,
i'l campaner respón::—Qui hi hà?
—So pare llop, desperta't, campaner,
—Què vols i a qui demanes?
—Que te'n pugis al cloquer
i repiquis les campanes.
I'ls batalls tremolant dins la nit freda
que no's cansin de dir:
«pel Joan de l'òs, que al cor de la pineda,
«s'acaba de morir!»

LAUS DEO

Josep DE SEGARRA.

Adveniment

Poesía que he valgut a En Jaume Bofill i Matas la VIOLA D'OR I ARGENT

Al·leuia.

Un dematí—que és l'horitzó més clar—
vindría el sol per entre l'alzinar.

Les velles soques semblaríen d'or.
I, al fregadís d'un invisible chor,
tremolaríen. Saccejant els nius,
desvetllaríen els ocells nadius...

Aleshores vindríen pel camí
María, cavalcant sobre el pollí

—acotxat a la falda el Nadaló—
i Sant Josep tustant amb el bastó

les herbes de la vora del camí
per treure'n la humitat del serení.

Les romagueres, saludant llur pas,
s'enjoiaríen com els roseràs.

Per entre els còdols estriats d'argent
cauría el lligabosc com un torrent.

Sería de boix-grèbol invadit
de la collada l'odorant ampit.

Les blades tenyiríen el fullam
d'una emporprada lluíssor d'aram.

S'ennegriríen més que mai l'abet
i la parca noblesa de l'aulet.

I la fageda, amb un ressol difús,
besaría la cara de Jesús...

Algú diría dolçament així:
—Corrèu, cuitèu; Jesús vé pel camí.

Corrèu, cuitèu, darrera de l'amor,
qui transfigura el bosc amb sa llugor,

qui amoroseix el cor aixarreit
amb llunyanies d'horitzó infinit,

qui porta als homes la suprema pau,
sofert en vida i en la mort suau...—

Vindríen homes de per tot arrèu:
bisbes en mules i marxants a peu,

matrones agensades amb esclat
com una meravella de pecat,

àvols captaires d'ignorat país,
sofistes de Bolonya i de París,

qualque juiga de beutat astral,
esblaimada ridotta d'un coval...

I tots s'apressaríen camí enllà,
de bon matí—que és l'horitzó més clar—

per rebre el suavíssim Nadaló,
com un estel, vingut de l'horitzó.

Els bisbes li faríen, gravement,
de llurs mirífics pectorals, present.

Els mercaders, amb plàcid aldarull
deposaríen el baiart curull.

Les matrones, amb aire compungit,
colpejaríen el sati del pit.

Els captaires de faç irreverent,
l'acotaríen com l'espiga al vent.

Els savis de Bolonya i de París,
esguardaríen amb esguard sumís.

I la juiga de beutat astral
s'enrogiría com una fornal...

María, somrient del pollí estant,
aixecaría, desvetllat, l'Infant,

perque'l veiessin tots, daurat de sol,
que altre vestit sa paupertat no vol...

I floriríen, amb una hora, els prats.
Vindríen els ocells aparellats.

Botaría l'esquàlid prega-Deu.
Correríen les llebres per la neu.

Deixant el pasturatge dels emprius,
devallaríen els remats esquius.

I les guineus faríen cap, també,
de sang dejunes—que és d'amor l'es- [qué.—

I compareixeríen els isarts,
tímids encara, però no covards...

El més petit de la corrúa, ardit,
faría un salt i llençaría un crit,

i assoliría la divina mà
del Nadaló—qu'Ell se deixés tocar

meravellat—besant-ne el borrissol
amb tremolors de qui no gosa i vol.

Aleshores María, somrient,
beneiría l'agregat present;

beneiría els homes i els remats

i les flors i els ocells aparellats
i el dolç Infant retornaría al sí,

el Nadaló que ja mai més serà
tan seu com ara, dintre l'alzinar...

Jaume BOFILL I MATAS

PREMIS EXTRAORDINARIS

La més perfeta

Del llibre «Les Monjoies», que ha valgut al seu autor en Josep Carner, el

PREMI FASTENRATH

Com a trènc d'auba la rosada,
com la passada d'un aucell

i el fumerol de la vesprada,
dura l'amor del temps novell!

Tota quimera encisadora
il·luminà mon aire lleu.

¡Ai dolça boca besadora,
fores engany—o teu o meu.

De la miseria de ma vida
ha fet justicia mon destí.

Oh joventut, clara mentida,
una mentida et consumí!

¡Mes si corrues falagueres
m'abandonaren amb traút

i ningú passa en les voreres
de mon congost de solitut,

no hi hà una amiga llunya i trista
—que per atzar he vist un jorn—

tot somniant, des que l'he vista,
en la fortuna d'un retorn?

Ella amb veu baixa, ella mateixa,
fa les paraules del amant

i ella mateixa diu sa queixa
i s'aconorta de son cant,

I envers els pares que jaquía
s'alça de nou amb cor ardit

i viu encara un altre dia
de la paraula que no he dit.

Perquè l'amor d'ala daurada
ara cruel, ara lleial,

si pot morir d'una besada,
una ferida el fa immortal

Es l'estimada mes perfeta
la que'ns espera a la tardor,

la que roman, fina i secreta,
al cap d'avall del mirador,

quan tota flor se'ns ha marcida
al cor lassat i no contrit,

quan ja ens apar que nostra vida
no té més baume que l'oblit,

quan l'últim flam de la diada
s'es extingit amargament

i per la selva prosternada
el vent és llarg com un lament.

***

Ella s'amaga, fonda i fina,
ombra d'un ombra del ahí.

Fonda com és, qui l'endevina,
si fins del vespre s'abscondí?

En l'embolcall de malaurança
del vent d'ivern i el cap-al-tard

viu d'una mica d'esperança
que s'extremeix en son esguard.

Tornà més pura sa bellesa
a dintre l'orba solitut.

S'ha fet cinyell de gentilesa
de mos pecats de ingratitut.

En el seu cor la joia resta
d'un sol esguard dels temps llunyans;

en l'or immòbil de sa testa
ha soplegat les dues mans.

No veu passar les gents estranyes
que no més guaita l'horitzón

i aquell camí de les montanyes
que vé de l'altre cap de món.

***

Li ha dit l'aucella fugitiva:
—A una donzella el qui t'amà

posa un anell de flama viva
que ni amb la mort s'apagarà.

Mes desviant la veu amarga
ella alça el front alabastrí

i ha dit:—Senyor, ma vida allarga
que mon amat és en camí!

Fa el vent:—En cel·la abandonada
hi és negre monjo l'amadó;

l'haver-te vist una vegada
per ell és dol i damnació.

Mes ella mira les estrelles,
goig de la llunya immensitat,

i ha dit:—Mon cor aprengui d'elles
un nou batec, que vé l'amat.

Diuen llavors estrelles clares:
—D'ací el veiem en blanc repòs;

l'ànima seva que estimares
fuig temcrega de son cos.

I ella respòn fantasiaire:
—Ompliu de roses els llindàs;

llantia d'amor, alçat en l'aire
que a la collada cerca pas!

***

I de la fosca llunyanía
aon de temps jo era perdut,

per retornar-me aquella aimía
cada mot seu té més virtut.

Tot ho perdé la meva febra:
baga d'orgull, ceptre d'albir;

tot fóra mut en ma tenebra
tot, si no fos el seu sospir.

D'aquest sospir vaig en seguici,
mes ja no só l'antic galant;

pujo del fons d'un precipici
esbalaít i trontollant.

Ai que ma vida és esfondrada
si en trobar jo sa joventut

ella no'm dóna sa besada
ans de mirar mon cos retut.

Mes si a l'engany de l'hora bruna
m'hagués besat, mai més el dol!

Jo el seu record fóra tot d'una
i el seu record és plè de sol.

I ella'm duría com germana
a son casal, per un camí

arracerat de tramontana
aon encar hi hà gessamí.

I cap paraula no diría
ni inclinaría el cos suau:

la seva joia lluiría
en una llàgrima de pau.

Que tant-se-val que ja la venci
el goig d'amor, qui ama el traút;

li han donat ales de silenci
sos anys d'amor inconegut.

Tant, que arribada vora el caire
de son fogar—oh pietat,

donant el braç al seu captaire,
del vimbe seu reviscolat—

no fóra cosa oviradora
de les amigues i els parents

si era l'amor qui la colora
o el llengoteig de les sarments!

Josep CARNER

Stramps en lloança de la dòna catalana

Poesía original del nostre col·laborador en Josep María Lopez Picó, distingida amb premi extraordinari i que resultà anònima en l'acte de la festa.

Dòna, vui dir ta lloança en mos versos.
Fes-los espill immortal de ta forma;
sigui el meu cant governat per ta mida,
sota l'aspror saboros de dolcesa,
ferm ben endins de les tendres paraules
sense afalacs i que'l rime hi devingui
fàcil per llei del treball com la terra
mare del guany del teu dot de pubilla.

Mires aprop, i de tant vigilanta,
poses caliu de la llar on vigiles;
per vigilar a tot'hora segura,
parles molt poc i't deixondes amb l'auba.
Lloa a tos ulls: Per sa gloria't consagro,
dòna, el dolc fruit de l'amable olivera,
l'oli sagrat que il·lumina i conforta
sense neguit, mansament i callada.

L'ordre vé a tú i es per llei dels teus [braços,
que al teu voltant amb les mans poses [ordre.
Per ordenar a tot'hora mestressa,
sols de les mans fas sentir la caricia.
Lloa a tes mans! Per sa gloria't regalo
un branquilló d'ametller; sabràs dur-lo
alt, de faisó que les flors no's desprenguin
i dins les mans com en l'arbre madurin.

Dreta, és ton cos aplomat, i la gracia
ferma és en ell. Jo'm complasc en mirarte
com en mirar el conreu vell dels pàmpols
gràcils i ensemps endurits per la sava.
Lloa al teu cos! Per sa gracia perenne
i sa virtut en el temps renovada,
plantaré un cep. De bon cep creix la vinya,
de la bondat de la mare, la filla.

Brolla el teu pas de la propia abundancia
franca del cos floreixent en la marxa;
ritme que en tú neix i mor i es renova,
del teu alè fecondat quan camines.
Lloa al teu pas! Per sa gloria, l'ofrena
et faig d'un pi, perquè l'aire en sa copa
del record teu que al passar li deixaves,
deixi fervent ton imatge perfecta.

Lloa al teu seny en el qual s'acompleixen
amb abundor recatada tes gracies,
sempre deixant de son gust que ens [en quedi
una humanal set de noves primicies.
Lloa al teu seny! Per sa gloria governa
d'ara endavant tota fontu i que l'aigua,
clara mercè, més que a dolls ens mitigui
nostres delits amb eterna mesura.

Per ton esguard i tes mans i pèl noble
repòs del cos i el caient de tos passos,
i pèl teu seny, sobirana harmonia,
fes que el meu vers sigui com l'olivera,
com l'ametller, com el cep, com l'esbelta
copa del pi, i com la font l'aigua clara.

Josep M.ª LOPEZ PICÓ

A Sant Antoni de Janer

Oda.

Composició de Mossèn Antón Navarro, distingida amb

PREMI EXTRAORDINARI

De la penombra del temps vell
cad'any tornàu en espectacle
dels «nets de cor»; vostre mantell
es com un nimbe de miracle.
Sou com l'alzina gloriosa
que cada sigle treu nous anys,
sou una estela lluminosa,
fent resplendir corrúes d'anys.
Quan Vos obriu vostres palpebres
¡oh penitent barba-florit!
la llum fulgura en les tenebres
i a vostre entorn s'adorm la nit.
Lliri dels camps en solitut,
auriolat de rou d'estrelles
que, dels humils en multitut,
vos plau oir sorolls d'esquelles
i «Pare-nostres» inefables
dels traginers i'ls camperols
en la tenebra dels estables
i entre'l dringar dels picarols.
Sou tot gemat, com una branca
recent-florida d'ametller,
tot lluminós com la neu blanca
damunt la testa del Janer.

***

A vostres peus els pobles venen
per a contar-vos dòls i anhels
i, de tants ciris que us encenen,
sembla que us volten els estels.
Teniu la dolça fesomía
i'l mirar dolç del «Bon Pastó»;
¡quin pom de roses hi escauría
damunt del vostre gaiató!
De vostres ulls amb la rosada
l'herba marcida als prats reviu,
amb vostra mística alenada
llops i torberes amansiu.
Passau per pletes i masíes
a mitja nit, ben a pleret,
i beneiu cabals i críes
i'ls abrigau, si tenen fret,
i resseguiu les carreteres,
aconduint als traginers,
i veneiu les oliveres
i donau aigua als sementers.
I quan arriba la diada
de vostre Sant, del lluny veniu
i a cada poble feu parada
i a cada iglesia refloriu,
i les gentades van i venen
atravessant els camps nevats,
i les bacines se us omplenen
de generoses caritats.
¡Oh penitent de barba blanca,
mística antorxa del Janer,
que sou gemat com una branca
recent-florida d'ametller;
tot exornat de presentalles
tot lluminós dins del mantell!
¡Vos sou l'encís de les rondalles,
vos sou l'oracle del temps vell!

Mossèn Antoni NAVARRO.

La festa

Molt abans de l'hora anunciada per al comensament de la bella festa dels Jocs Florals, els voltants de l'Orfeó Català presentaven un hermós aspecte.

La corrúa de coixes que anaven passant per aquells indrets, els guardies urbans que cuidaven de l'ordre i aquella multitut que arribava desitjosa de presenciar la festa major de les lletres catalanes, contribuía a formar una nota de color ben esplendenta.

El temps hi ajudava força. La tarda era força agradable. El sol únicament breus moments ocult per petites boires i la temperatura propia de la gentil primavera. Tot contribuía a la hermosura de la festa de la Pàtria.

Lescala i barconades del Palau també lluíen riquíssims adronos.

La sala del Palau de la Música Catalana, adornada amb aristocràtica senzillesa, presentava l'aspecte propi de les grans solemnitats.

A l'hemicicle hi havía un ric silló daurat i folrat de vellut carmesí dalt d'una gradería i sota d'un domàs de vellut. Als costats dues hermoses palmeres.

L'artístic silló gòtic que ocupava els anys anteriors la Reina de la festa no hà pogut montar-se, degut a la vaga de manayns.

A la galería de l'orga la barana estava adornada amb riques banderes de les quatre barres i de la creu de Sant Jordi. De la cúpula en penjava un gallaret de les quatre barres.

A un i altre costat de l'escenari hi havía un luxós cadiral de vellut carmesí.

A l'amfiteatre també hi havía hermosos domaços de vellut amb corones i garlandes de flors, com també al segón pis on sobre els domaços hi havía els escuts de Catalunya i Sant Jordi.

L'amfiteatre i llotges centrals eren ocupades pels adjunts i la galería de l'orga per les noies de l'Orfeó.

Les autoritats

A un quart de quatre de la tarda varen comensar a arrivar autoritats i representants d'entitats culturals i patriòtiques.

Junt amb elles hi figurava l'honorable Consistori dels Jocs Florals i els mestres en Gai Saber, precedits dels macers de l'Ajuntament i Diputació.

La Banda municipal, que feia prop de mitja hora anava executant escullides composicions, al arribar les autoritats executà una airosa marxa els acords de la qual van confondre's amb la que và donar l'orga, saludant l'entrada a la gran sala del Palau de les personalitats esmentades.

Es impossible donar compte just i complet de tantes persones com figuraven en aquella selectíssima comitiva. En ella hi vegerem als Srs. Perpinyà, Amengual i Escala, de la Cambra de Comerç; don Ferràn Agulló, de la Lliga Regionalista; senyor Bassegoda, de l'Academia de Belles Arts; doctor Benavent, de la Societat Barcelonesa Amics de l'Instrucció; senyor Soldevila, dels Estudis Universitaris Catalans; senyor Salvat, del col·legi de Corredors Reials del Comerç; senyor Rodergas, de l'Unió Catalanista; doctor Parpal, de la Reial Academia de bones lletres; representants de les Lligues i Joventut Regionalista de Sabadell, Centre Castellarenc, Lliga Popular Catalanista de Castellar, Atracció de Forasters, Academia Homeopàtica; don Pere Serra, de la Econòmica Barcelonina d'Amics del País; senyor Terradàs, de l'Institut d'Estudis Catalans; senyor Massip, de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat; senyor Casades, de la Societat Artística Arqueològica Barcelonina.

Del Municipi hi havía l'alcalde don Josep Collaso, acompanyat dels regidors senyors Abadal, Montanyola, Oriol Martorell, Vallés i Pujals, Rosés, Nolla i Badía, Serra, Condomines, Carreras Candi, Pardo, Vallet, Pañella, Matons, i el sencretari senyor Gomez del Castillo.

De la Diputació hi figurava el senyor Verdaguer i Callís, que portava la representació del senyor Prat de la Ribà i els senyors Fages i Sansalvador.

Seguien els mestres en Gai Saber don Angel Guimerà, don Josep Carner, don Guillem Tell i Lafont, don Joan Mª Guasch i els reverents mossen Lluis Carreras, mossen Llorenç Ribes i el doctor Codina, don Lluis Vía, Manuel Folch, Escalas, Cabot i Rovira, Casas, Nadal, Suriñach Senties, etc.

Comença la festa

Una vegada arribats al escenari se col·loquen les autoritats a la presidencia de l'esquerra, mentres el Consistori voltejat dels mestres en Gai Saber i representacions ocupa la de la dreta.

La d'autoritats és formada pel senyor Collaso junt amb el diputat provincial senyor Verdaguer i el doctor Codina, que porta la representació del doctor Laguarda. Als seus costats hi han els tinets d'alcalde senyors Vallés i Pujals, Rosés i Pañella.

La del Consistori era presidida per don Joan Mª Guasch, voltejat dels seus companys.

L'alcalde va pronunciar les tradicionals paraules de «S'obra la festa», i va quedar apaibagat seguidament el bullici que fins aleshores regnava en la sala.

Discurs presidencial

El llorejat poeta i mestre en Gai Saber don Joan Mª Guasch avensa fins a primer terme i el públic li tributa un afectuós aplaudiment. Tot seguit el senyor Guasch comensa a llegir el seu discurs presidencial, que es una bella mostra de l'alta inspiració del jove poeta montanyenc.

El públic, que'l va escoltar devotament, va premiar-lo al acabar amb una forta ovació.

La Memoria

El secretari del Consistori don Ramon Suriñach Senties passa a llegir l'acostumada memoria. Es verament un treball notable, en el que s'hi reflexen els judicis del Consistori respecte a les composicions premiades, de les quals fà un detingut estudi.

El senyor Suriñach Senties se lamenta en nom dels seus companys i propi, de que la festa no hagi pogut ésser presidida per l'eminent patrici don Antoni Nicolau, qui, per manca de salut, va veure's impossibilitat d'assistir a les reunions celebrades, dimitint delicadament l'alt càrrec que li havía conferit l'honorable Cós d'Adjunts.

Després, seguint la costum tradicional, dedica una pietosa recordança als difunts de l'any. Son les primeres paraules en honor d'aquell gran amic de Catalunya que's deia Marceli Menéndez i Pelayo. Parla de la seva obra colossal, referint-se especialment a la que's refereix a coses de Catalunya i recordant el discurs que va pronunciar en els jocs florals de 1888, en els quals va desempenyar el càrrec de mantenedor.

La figura de l'Ubach i Vinyeta, el poeta popular que tans exits s'hava conquerit en els certamens de Catalunya i que havía escrit per al teatre obres de forsa empenta; l'eminent advocat don Francisco Romani i Puigdengolas, qui havía feta una obra patriòtica ben remarcable; l'Antoni de P. Company, orador catalanista, conegut i estimat de tots el que'l coneixien; l'Esteve Suñol, aquell company nostre que fa poques setmanes vàrem acompanyar a la darrera estada i que ha deixat en aquestes columnes de «LA VEU DE CATALUNYA» treballs ben importants; l'Eduard Aulés, escriptor humorístic ben celebrat en el teatre; l'actriu Dolors Delhom, esposa del genial Enric Borràs; el gran pianista Joaquim Malats; el poeta Francisco Gras i Elías, escriptor bohemi de gran volada; el dibuixant Francisco Sardà; la Mercè Marxuach, actriu molt aplaudida del nostre públic; l'advocat Xavier Martorell; el poeta de Blanes senyor Ribas i Carreras, i tants altres com ens han deixat tots son recordats en el treball del senyor Suriñach.

I va seguint la llista el mestre compositor don Miquel Ferrer, Antoni Tusquets, el baró de Vilagaya, el P. Miquel Mir, el mestre Antoni Comella, en Josep Rutller, en Joaquim Serrat, en García Sacart i altres i altres, la memoria dels quals és de tots estimada.

Acaba posant de relleu el mèrit de moltes de les composicions que no han pogut tenir premi a pesar de ser-ne ben mereixedores.

La Flor natural

Acabada la interessant Memoria, el mateix secretari passa a obrir la plica que correspòn a la composició premiada amb la Flor Natural i que té per títol «El magnífic col·loqui», lema «E' poi piaccia a Colui...»

Resulta ser-ne guanyador el conegut poeta i publicista don Manuel Folch i Torres el nom del qual és rebut amb una entusiasta ovació.

Aquesta se repeteix de nou a l'anar a recullir la flor, que és un ram de lilles amb una llaçada catalana.

El senyor Folch i Torres, acompanyat dels senyors Guasch, Casas i Suriñach Senties, del Consistori, va anar a oferir l'esplèndit pomell a la seva bella esposa donya María Luandra.

Aquesta, de braç del poeta, i seguida dels senyors esmentats, va passar a ocupar el sitial d'honor que li era reservat, entre'ls aplaudiments de la concorrencia que estava a peu dret contemplant la seva bellesa.

La Banda Municipal va executar la marxa del Rei Don Joan i el públic va tributar una sorollosa ovació a la Reina, qui va ser proclamada com a tal pel president del Consistori senyor Guasch.

El senyor Folch i Torres va llegir la poesía premiada que el públic va escoltar silenciosament, premiant-la amb forts aplaudiments.

En aquest moment l'alcalde va deixar la festa per a assistir a la professó que sortía de la Catedral, passant a ocupar la presidencia don Joan Vallès i Pujals.

El primer accèssit a la flor, va obtenir-lo la composició «Camins de l'amor», que porta per lema «Etern recomençament». Oberta la corresponent plica, va trobar-s'hi una tarja en blanc.

L'Englantina

L'Englantina d'Or va ésser adjudicada a la composició «Somni d'una nit d'hivern», i lema «Elegia», de la qual va resultar ser-ne autor el jove i llorejat poeta Josep María de Sagarra.

Aquest va llegir la hermosa poesía, que va captivar desde'l primer moment l'interès del públic. A l'acabar-la va ressonar un aplaudiment entusiasta.

El primer accèssit correspòn a la poesía «De l'agre de la terra», lema «Laborare», la qual resulta ésser del mateix senyor Sagarra, qui eés novament ovacionat.

La Viola

La Viola d'Or i Argent, va concedir-se a la bella poesía «Adveniment», lema «Al·leluia», de la qual va resultar ésser autor nostre estimat amic i company don Jaume Bofill i Matas, quin nom va ésser rebut amb aplaudiments que's refermaren al presentar-se a llegir la composició, i a l'acabament de la mateixa.

L'accèssit va correspondre a la poesía «Misteri de Santa Eularia», lema «Idols», de la qual és autor don Josep Massó i Ventós.

La Copa

La Copa artística, premi a la prosa va ésser concedida a la composició «Poema de la pedra», lema «La Seu de Barcelona».

Descoberta la corresponent plica, el secretari va llegir el nom de Manuel Brunet, qui va presentar-se a recullir el premi entre'ls aplaudiments dels concorrents.

L'accèssit corresponía a la composició «Poemets en prosa», lema «Cerquem-en les petites coses la grandesa».

Oberta la plica corresponent va trobar-se una tarja amb les inicials J. M. seguides d'una ratlla.

Premis dels Mantenedors

El primer dels premis creats pels Mantenedors, va concedir-se a la composició «Stramps en lloança de la dòna catalana», lema «Dòna immortal». La plica contenía una tarja en blanc.

El segon extraordinari fou concedit a la poesía «A Sant Antoni de Janer», lema «Oda», de la qual va resultar ésser autor el poeta montanyenc mossèn Antoni Navarro, el nom del qual va èsser acullit amb extraordinaris aplaudiments que's repetiren al presentarse a recullirlo i al llegir la composició.

El tercer i últim dels premis va ésser concedit a la poesía «De la terra», lema «Sacrod Godden...» El seu autor va resultar ésser nostre company i amic don Jaume Bofill i Matas, qui va ésser novament aplaudit.

El premi Fastenrath

El premi creat per aquell gran catalanòfil que's deia Joan Fastenrath, va èsser adjudicat a les «Monjoies», la bella col·lecció de poesies de nostre bon amic i company l'eminent poeta i mestre en Gay Saber, don Josep Carner.

El nom del nostre amic va ésser rebut amb una xardorosa ovació, que va durar llarga estona.

En honor de l'Ubach i Vinyeta

En Lluís B. Nadal va pronunciar unes paraules molt sentides encaminades a recordar la figura del difunt mestre en Gai Saber don Francesc Ubach i Vinyeta i va llegir com homenatge a la seva memoria «Las minas de Ripoll», poesía admirable del difunt mestre, que va ésser coronada amb un llarc aplaudiment.

Discurs de gracies

El mantenedor senyor Casas va llegir el discurs de remerciament.

Es un treball molt notable que'l públic va escoltar devotament, premiant-lo amb una gran ovació.

Acabament

El senyor Vallés i Pujals va dir les paraules tradicionals amb que's dona per acabada la festa de les lletres catalanes i tot seguit va formar-se de nou la comitiva oficial que presidía la bella Reina de la festa del braç del representant de la ciutat.

Seguíen regidors, diputats provincials, representacions, etc., etc. La Banda municipal executava la marxa triomfal del Rei don Joan i el públic, a peu dret, presenciava i aplaudía a la Reina i autoritats.

Uns jovenets que hi havía al segón pis varen cantar «Els Segadors» i el públic va anar desfilant tot comentant la grandesa de la festa celebrada.

La sortida

Al carrer de Sant Pere més Alt, davant del Palau, s'hi parà una gran gentada. Al sortir i pujar als cotxes les representacions corporatives, els diputats i regidors, el Consistori i la Reina de la Festa, acompanyada del senyor Vallés i Pujals, el públic aplaudí i la mateixa colla de jovenets repetí el cant de «Els Segadors».

El senyor Vallés i Pujals, segón tinent d'alcalde, representava a l'alcalde senyor Collaso que's retirà de la festa.

Precedits i seguits per la guardia municipal montada els cotxes se dirigiren al Saló de Sant Joan i Park a inaugurar el monument a la memoria del eximi poeta i eminent prosista En Joan Maragall.

Al Parc. — El bust den Maragall

Desde'l passeig de les magnolies, entrant pel passadís del costat del monument a l'autor de la «Oda a la pàtria» el poeta Aribau, a mà dreta, casi enfront del monument del Trovador del Montserrat, En Víctor Balaguer, en un deleitós reconet de jardí arredossat d'arbreda i alfombrat de flors, s'hi ha fet una plasseta i al mitg d'ella s'hi alsa la columna que enlaira el bust de l'eminent escriptor català.

A l'entorn hi havía una gran gentada.

Els sons de la música municipal i «Els Segadors» cantats pels mateixos jovenets anunciaren l'arribada del seguici. La Reina de la Junta anava de brasset amb el senyor Vallés i Pujals i precedida dels tres fillets més grandets den Maragall i ocuparen tots les cadires que hi havía a l'entorn de la taula presidencial.

Parà la música, se va fer senyal de que també paressin «Els Segadors» i s'avensà don Bonaventura Bassegoda de la Comissió erectora del monument i va dir:

Que en tal diada com aquella se rendí un tribut d'admiració al gran poeta Maragall i al ensemps s'inicià l'idea de rendir-li un tribut de caràcter permanent. Se feu una crida als devots del gran poeta i al escalf del sentiment d'admiració s'inicià una suscripció, l'Ajuntament hi contribuí i avui en Maragall es recordat per la publicació de la col·lecció completa de ses obres, pero també's va creure que ademés el seu record s'havía d'evocar en aquest lloc on ell hi solía venir a passejar cercant-hi inspiració per a ses obres, per a que l'autor d'aquell hermós article demanant caritat per a prosseguir les obres de construcció del temple de la Sagrada Familia hi restí tenint per companyía els enamorats que's diuen sos amors entre les flors i els homes estudiosos que venen a cercar-hi pau i quietut per a pensar ses obres.

I aquí el tenim el monument; es una obra modesta en proporcions, però avalorada per l'inspiració del gran artista Arnau, que ha modelat la testa de l'eminent poeta, i del notable arquitecte senyor Doménech i Montaner que ha fet el projecte del monument, on s'hi retraten la serenitat, la bellesa i la virtut, que eren les característiques del nostre Maragall.

Se retira la bandera catalana que cubría el monument, tothom aplaudeix, la música toca i els jovenets canten «Els Segadors», i els fotògrafs impresionen plaques del monument.

Damunt d'un socol quadrat s'hi alsa una bella columna, que al entorn del basament hi té esculpida una anella de noies catalanes en actitut de ballar.

la dança més bella
de totes les dances que's fan i desfan

i al cim enlaira el bust del gran poeta.

Se va fer senyal de que parés la música i «Els Segadors» i el delegat de l'alcalde senyor Vallés i Pujals va dir que, en nom de l'Ajuntament, acceptatava aquell hermós present del bust del gran poeta Maragall enamorat entusiasta de la nostra pàtria. I al moment d'acceptar-lo i donar les més corals mercés a sos admiradors que han perpetuat sa gloriosa testa en aquell marbre—va afegir—no puc menys de manifestar als seus fillets, aquí presents, dir-los-hi: ja té el vostre pare el premi que's mereixía per sos mèrits excepcionals.

Que tots els catalans en aquest moment hi trobin un record d'aquell home de tan excelses virtuts cíviques que quan alsava sa veu entre nosaltres ho feia per a apaibagar les discordies que s'originaven entre germans; que vinguin aquí a rendir-li un tribut de respecte i veneració com se mereix. (Grans aplaudiments).

La música toca, se reprenen «Els Segadors» i van sortint del clos la Reina de la Festa, el Consistori, les autoritats i les representacions i's dirigeixen al proper passeig de les magnolies on hi esperaven llurs carruatges per a portar a llur domicili, els uns i per a dur a la Catedral als altres que tenien d'anar a la professó.

El sopar dels Jocs

Com cada any, va celebrar-se al vespre el sopar dels Jocs, que va ser servit exquisidament pel restaurant Martin. Els concorrents feien taulada plena, de festa major. Vells i joves i de mitja edat, seglars i clergues fraternitzaven afectuosament. I al final, a la lectura de poesies, volaven entusiasmes de testa a testa i tots els esguards tranparentaven l'alegría del triomf d'altri.

En Lluís Vía llegí la composició den Manuel Folch i Torres premiada amb la Flor natural. Un aplaudiment llarg i nodrit coronà la lectura, com coronà la del primer accèssit, llegida per en Suriñach Sentíes.

L'accèssit a l'Englantina, den Sagarra, va ser llegit pel seu autor. Felicitacions, aplaudiments i lectura de l'Englantina del mateix Sagarra, per en Suriñach. I entre els aplaudiments que saluden la trista fi den Joan de l'Os que's canta en la poesía, s'aixeca en Carner a llegir uns fragments de la colecció den Bofill i Matas distingida amb la creació d'un premi extraordinari. Més aplaudiments.

—Llegiu la Viola.

En Bofill i Matas accedeix a la demanda i en reb efusives felicitacions i picaments de mans.

Per ausencia den Massó i Ventós, guanyador de l'accèssit, llegeix en Suriñach la poesía «El misteri de Santa Eularia». I ressona un nou esclat que's reprodueix al llegir en Guasch «Sant Antoni de janer» de mossen Navarro, que hi ha guanyat un premi.

En Suriñach aixeca un plec de paper.

—Son els «Stramps» per als quals s'ha creat un premi—diu. I afegeix:—L'autor és anònim. Si's trobés per aquí i volgués llegir-se'ls...

Totes les mirades van an en Lopez Picó. Ja és inútil el misteri. I en Lopez Picó no té més remei que llegir la poesía, que és unànimament celebrada.

I ja en Carner, guanyador del premi Fastenrath, ens diu el seu «Dia revolt», que provoca nous entusiasmes; i ja mossen Rjbé ens descriu hermosament en sentides prosades una humil professó mallorquina; i ja ressonen nous picaments.

Ara s'aixeca en Guasch i explica com amb en Carles de Fortuny han tingut l'idea de cridar a germanor tots els literats.

—Ens hem de veure més sovint, que no s'hi val a estar separats per generacions i per escoles. Barallem-nos, si voleu, però fem-ho amistosament, com a bons germans, que no per això deixen d'estimar-se.

Aixís ho vé a dir una carta d'adhesió den Joan Alcover; aixís ho pensèm una mica tots els concorrents; i aixís s'acorda tirar avant l'idea per a realitzar-la passat l'estiueig que s'acosta.

Mentrestant en Guasch ens mostra particularment algunes cartes i telegrames d'adhesió. Porten les següents firmes: F. de P. Maspons, Jaume Collell, Joan Alcover, mossen Alcover, Artur Masriera, Martí Genís, Pin i Soler, Angel i Ramón Garriga, Rubió i Lluch, Josep Lleonart, etc., etc.

Després d'aquest intermedi fraternal, en Sagarra és obligat a llegir quelcom més; i torna a ser saludat coralment, entusiàsticament.

Algú diu:

—El senyor Vía té una poesía inèdita den Guimerà.

—Santa paraula. Vinga.

I ressonen les estrofes vibrantes d'un «Himne a Catalunya» i en Guimerà és objecte d'una ovació a peu dret de tota la concorrencia.

I encara's diuen més versos... Mossen Navarro, en Girbal Jaume... I nous aplaudiments i noves expansions.

Més enllà de mitja nit venen les encaixades de comiat. Tothom surt del local amb la satisfacció d'haver passat una vetlla deliciosa.

Fins a l'any vinent.

Espectacles

Teatre Novetats Companyía dramática de l'ENRIC BORRAS. — Deu únicques funcions d'abono.

DEBUT EL DIA 14 DE MAIG

Queda obert l'abono a l'Administració del teatre, d'onze a una, de quatre a sis i de dos quarts de deu a dos quarts de dotze.

DIORAMA

Avui, diluns, grandiós programa

El hombre de la capa

(800 metres. Nordisk). — «Semanario Eclair, n.º 18»

LUNA DE MIEL

I reprise de la hermosa pel·lícula

AMOR TROPICAL

(Nordisk, de grandiós éxit)

«La traición del mestizo».

Labanda de las capas negras

Saló Catalunya

Elegant Cine.—Avui, diluns, moda, extraordinaries i importants estrenes: «El hombre de la capa negra» (800 mts., Nordisk), argument de gran interés que acredita una vegada més la importancia d'aquesta marca; «El Browing» (500 metres, Gaumont); «Amor y Gloria» (600 metres), «Cabalgata de la muerte» (500 metres), «Un héroes», «Perros y monos adiestrados», i les de gran éxit «La perla perdida», «Actualidades» (Gaumont), «Retrato de Bebé» i altres. Cada dia estrenes de veritable éxit. Aquesta setmana «El lobo de mar» (900 metres), de gran sensació, i la joya cinematográfica

La Condesa negra

CINE BELIOGRAFF

Avui diluns, colossal programa

Estrena LA CRIOLLA (900 mts.)

Estrena DIAMANTE FATAL (1.000 mts.)

Estrena LA AGENCIA GRILLART (90 mts.)

«Monos y perros», «Las apariencias engañan», «Una vida por otra» i «El retrato de Bebé»

Próximament «La feta de arañs» (800 metres)

GRAN SALO KURSAAL

Centre familiar de la distingida societat

Avui, diluns. Preciós programa d'estrenes:

El hombre de la capa blanca

(800 metres, de gran art Nordisk). — «Semanario Eclair, núm. 18».

LUNA DE MIEL

I reprise de la hermosa pel·lícula

AMOR TROPICAL

(Nordisk), de grandiós éxit. — «La traición de la mestiza»

La banda de las capas negras

Demà, dimars de moda, hermosas estrenes.

POLIORAMA

9, Rambla d'Estudis, 9

Avui, diluns, a dos quarts de cinc. Reprisse de la preciosa obra «Entre doctores» i «Los pantalones».—Dimecres, tarda i nit. Funcions en honor de

LA ARGENTINITA

amb colossal programa. — Detalls per programes.

A l'estranger

D'ITALIA

Acord italo-espanyol

Paris, 4, 9'20 nit. — Roma. — El senyor San Giuliano i l'embaixador de Espanya han firmat aquest matí l'acord italo-espanyol següent:

Els governs de Italia i Espanya han acordat expressar l'intenció mutua de no suscitar recíprocament cap obstacle a l'execució de totes les mides que estimin oportú adoptar, Italia a la Libia i Espanya a la seva zona d'influencia al Marroc.

Ambdós governs han acordat també assegurar el tracte previst en la declaració franco-italiana de Paris de 28 d'octubre de 1912, igualment a Italia en la zona espanyola al Marroc que a Espanya en la Libia, de manera que el mateix tracte de favor que a la Libia o al Marroc s'otorgui per una o altra part als nacionals, als productes, als establiments o a les empreses d'un tercer Estat qualsevol, serà immediatament adquirit per l'altra potencia signataria del present acord.—Havas.

DE PORTUGAL

Desgracia

Lisboa, 4, 8'13 nit. — Al carrer de Sabino Souza, d'aquesta capital, s'ha enfonzat una casa en construcció, resultant 3 morts i 4 ferits, dos d'ells de gravetat.—Havas.

DE GRECIA

Natalici

Paris, 4, 9'26 nit. — Atenas. — La Reina Sofía ha deslliurat una princesa, amb tota felicitat.—Havas.

DE XINA

¿Revolució?

Paris, 4, 10'12 nit. — Berlin. — El «Post» publica un telegrama de Pekin assegurant que és imminent una nova revolució.—Havas.

DE FRANÇA

¿Espionatge?

Paris, 4, 8'10 nit. — «Le Gaulois» i «L'Echo de Paris» diuen que ahir fou detingut en el ministeri de la Guerra un soldat empleat en la secretaría de l'Estat Major, acusat d'haver entregat determinats documents a un espía alemany.

Al ministeri de la Guerra han facilitat una nota oficiosa en la que's diu que el suposat cas d'espionatge a que s'han referit alguns diaris d'aquest matí no afecta per res a la defensa nacional. Se tracta d'una falta lleu que solament mereix un càstic disciplinari.—Havas.

Discurs den Barthou

Paris, 4, 9'35 nit. — Caen. — El president del Consell M. Barthon, ha pronunciat un discurs en el que ha posat de manifest que la conferencia de Londres i especialment la diplomacia francesa han sabut garantir la pau.

França—ha afegit—desitja la pau compatible amb la seva dignitat.

Per això considera necessaria la llei del servei de tres anys. El Govern empenyarà la seva existencia a l'aprovació d'aquesta llei i està decidit desde ara a mantenir en files als reclutes als qui corresponía ser llicenciats.

El país comprèn la necessitat de ser fort per a ésser respectat.

Les festes de Joana d'Arc

Paris, 4, 11'10 nit.—Segueixen amb gran lluiment a Paris les festes en honor de Joana d'Arc.

També s'han celebrat en varies poblacions de la provincia, sense cap incident.

D'ALEMANYA

Atentat

Paris, 4, 11'30 nit.—Manheim.—En el moment que'l gran duc de Baden pujava al tren, a la estació principal, per assistir a les curses de cavalls, un desconegut ha saltat a l'estrep del vagó, armat d'un petit ganivet obert.

El gran duc ha repelit a l'agressor, qui ha sigut immediatament detigut.

Se creu que's tracta d'un desequilibrat. —Havas.

MES TELEGRAMES I TELEFONEMES DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEGRAF)

El telèfon a Sant Sadurni

Sant Sadurní, 4, 7'50 nit.

Acaba d'inaugurar-se la sub-central telefònica d'aquest poble de Sant Sadurní de Noya, del grupu de Vilafranca. L'inauguració s'ha fet amb tota solemnitat i amb assistencia de les autoritats i gran nombre de distingides personalitats de la comarca.

El poble està molt satisfet d'aquesta millora en les comunicacions per la gran facilitat que això li proporciona.

La qüestió de les aigües

Lo que diu el Dr. Fargas

Madrid, 4, 9'15 nit.

El «A B C» publica una interview amb el doctor Fargas, a qui tributa grans elogis.

Diu que formant part de la comissió d'aigües, en representació de l'Academia de Medecina de Barcelona, estigué constantment en contacte amb la Reial Academia, consultant-li previament les actituts que en el sí de la comissió sostingué. Es, doncs, induptable que la solució proposada per la comissió i acordada per l'Ajuntament i per la Junta Municipal de Barcelona, previa l'aprovació en principi del Govern, presidit pel senyor Canalejas, tenia i té en son abono, per aquest aspecte, el parer de la major autoritat a Barcelona existent sobre la materia.

Comença dient el senyor Fargas que a Barcelona, les defuncions per tifus arriben al 70 per mil i que l'aigua és el principal vehicol del microbi de Hebert. La comissió no ha prescindit d'aquests fets ni basta per a robutjar les aigües que actualment son la base i la quasi totalitat del proveiment de Barcelona.

La ciencia deixa un gran marge respecte de la composició química de les aigües potables; sols a Espanya, s'ha pretingut imposar un quadre per a la proporció en que les substancies minerals poden admetre's en les aigües potables, quadre traçat teòricament i que no's podrà imposar.

Analitzades les aigues que proveeixen a les poblacions de la provincia de Barcelona que son cap de partit judicial, o sigui dotze poblacions amb catorze o quinze manantials, sols les d'un d'aquests està dins d'aquelles proporcions que anomenarem màximes legals. Però això no és lo que muporta. Hauría de trobar-se per a totes i cada una de les poblacions del país un manantial d'aqueixa aigua que direm legalment pura i seguiría en pou tot el problema sanitari que el proveiment planteja, encara ques' dongués per sentat també que l'anàlisi bacteriològic confirmés l'excel·lencia del manantial, car cab en lo possible i està en lo facil que al peu mateix d'aqueix manantial sigui demà un verí moltal l'aigua l'aigua abans irreproxable per contaminació sobrevinguda, que pot verificar-se en el mateix manantial per filtracions o per produccions; i si aqueix risc hi hà per a l'aigua en el propi manantial, imagini vosté com se multiplicarà aquest risc, quan l'aigua té que ser conduida al travers de terrenys diversissims fins a la ciutat, distribuida per al seu servei al veinat, quan aquella conducció, ademés, ha de fer-se al través d'un país tan densament poblat com Catalunya, fins a una ciutat com Barcelona, rodejada d'algunes petites ciutats d'intensa vida industrial i distribuida per subsol com el de nostra población, de tan defectuós drenatge, ¿no resultarà aquest risc altra vegada multiplicat per altra serie de factors imprescindibles per a l'estudi?

Aixís és que distribuit el 70 per centmil de defuncions tífiques entre tants factors apenes queda culpa amb que carregar a les aigües que consumeix Barcelona fa 40 anys.

En consonancia amb tot això i tenint present que per R. D. de 27 de desembre de 1903 semblava ser criteri d'administració procurar establir a priori, no la la potabilitat, sinó la perfecta salubritat d'aigües de proveiment, nosaltres estiguèrem durant algún temps sostenint en el sinus de la comissió que no'ns era possible donar nostre parer en la part que més directament ens incumvia sinó després dels corresponents estudis geològics sobre'ls terrenys de captació i conducció, sobre l'estat d'aquesta a través de Barcelona, i després d'haver practicat, per lo que's refereix a l'actual suministre, molts anàlisis microbiològics que poguessin influir en la contaminació de les aigües. Però en el cas de que aquests anàlisis resultessin desfavorables, com no's descubrissin causes permanents i irremeiables de contaminació, i clar és que no n'hi hà, car si n'hi hagués al cap de tant temps no quedaria un barceloní per a contar-ho; fins en aquest cas la conclusió no hauria pogut fer rebutjar tals aigües, sinó sanejar-les.

Aquest és el criteri que'l consell de Sanitat i l'Administració establiren per R. O. de 5 de març de 1912, que feu variar nostra actitut en el sí de la comissió, perque aquesta R. O., dictada sobre'l Pas de Madrid, però extensiva a tota Espanya, estableix la policía sanitaria d'aigües com la única i permanent garantia de sa salubritat. Es clar que la R. O. no vol dir que's pot intentar el proveiment d'una població amb aigües de mineralització excessiva, encara que sía de les més en boga entre les anomenades de taula, però sí significa que de cap, per bona que siga, se pot assegurar la perfecta i permanent potabilitat, com no hi hagi aquella policía sanitaria, i que tota aigua químicament normal, per aixís dir-ho, pot servir per al proveiment com existeixi aqueixa policía que's cuidi al dia del seu sanejament i purificació. I com les aigües que actualment consum Barcelona son perfectament normals d'esde'l punt de vista de la composició química i com els anàlisis bacteriològics fets sobre elles han donat constantment resultats negatius, nosaltres, a condició de que s'estableixi aqueixa policía sanitaria, els aprovàrem precisament perque aprovant aquesta solució és com pot tenir nostra ciutat els medis financiers d'exercir aqueixa no gratuita sinó costosa policía, que és la sola manera de lograr que l'aigua sía sostenim ent, vida, no assot i mort per a la población.

Constituit el monopoli municipal de proveiment d'aigües sobre la base del bon negoci que actualment exploten aquelles companyíes, els seus rendiments permetràn a Barcelona exercir aquesta policía, realitzar totes les obres defensives de salubritat de l'aigua que en cada cas se vagin presentant com necessaries i acàs arribar un dia al nivell de Viena, que simplement sanejant el seu proveiment d'aigües, sense canviar-les, ha lograt reduir al 3 per 100.000 la mortalitat per malaltíes tífiques, o al nivell de varies poblacions angleses que pel mateix camí han arribat als mateixos hermosos resultats.

I el doctor Fargas, que és lo que parodiant una frase parisina podríem anomenar un barceloní barcelonitzant, deixava anar lliurement els seus entusiasmes enfront a tan consoladores perspectives.

Pro bon mot

Manresa, 4, 11 nit.

S'ha celebrat l'Aplec del Bon Mot al poble de Navàs, baix la presidencia del senador don Leonci Soler i March.

Hi han assistit unes cinc mil persones. Tots els oradors han sigut aplaudits.—Aragó.

Les actes matrimonials

Madrid, 5, 12'30 matinada.

La «Gaceta» publica entre altres disposicions de Gracia i Justicia una Reial Ordre disposant que les actes matrimonials que deuen formular els jutges municipals o els seus representants, s'extenguin per aquests immediatament després de celebrat el matrimoni en els llocs senyalats per la Reial Ordre de 17 de juny de 1889 i abans de que comenci la missa que sol subseguir an aquell.

Sobre l'atentat contra'l Rei

Un periòdic de Buenos Aires diu que la vigilia de l'atentat contra el Rei don Alfons se va confeccionar en una imprenta d'aquella capital una fulla, de la que s'incautà el mateix dia la policía, en la que s'afirmava, devent repartir-se al dia següent, que'l Rei havía sigut víctima d'un atentat, tenint funestes conseqüencies per al monarca i els seus acompanyants.

La sorpresa a la capital argentina fou enorme, al rebre's al dia següent noticies exactes de l'atentat i l'estranya coincidencia, sospitant-se si tindrien els impressors noticies de que l'atentat havía de perpetrar-se.

Mort den Morote

Aquesta tarda ha mort en Lluis Morote.

Lo inesperat de sa mort i la popularitat de que disfrutava, entre periodistes, artistes i tots els elements socials de Madrid, ha fet que la noticia causés penosíssima impresió.

Abans d'anit en Lluis Morote va beure una horxata en companyía den Paul Hervieu.

Ahir se va sentir un xic molestat, atribuint-lo la causa al refresc pres la nit anterior i va consultar sa indisposició amb el doctor Fraile.

Aquest metge no va concedir gran importancia a la malaltia; pero com a mida de precaució va prohibir sortir de sa casa al notable escriptor.

Aquest matí s'ha sentit pitjor el malalt i a la una de la tarda eren tan aguts els dolors i la gravetat de son estat se accentuava tant, que avisat de nou el doctor Fraile ha disposat una consulta de metges, que s'ha celebrat tot seguit assistint entre altres doctors el senyor Ortiz de la Torre.

Els doctors han descobert una llaga a l'estómac i han reconegut la impossibilitat amsoluta d'operar al malalt, l'estat del qual se agrabava per instants.

S'ha avisat a la familia i a alguns íntims i han acudit el seu germà, don Josep, el subsecretari de la Presidencia senyor Argente i l'escriptor Angel Guerra.

A dos quarts de quatre ha mort en Lluis Morote conservant fins l'últim moment totes ses facultats i fent algunes recomanacions al seu germà relatives a les seves filles, aixís com també preguntà el resultat de l'estrena d'anit de l'obra den Paul Hervieu.

Quan ha mort s'ha avisat al Congrés dels diputats, acudint desseguida al domicili del finat l'oficial major de dita Cambra, senyor Gamoneda.

Per tot arreu ha circulat la noticia ràpidament, produint veritable sentiment.

Tota la premsa de la nit, sense distinció de matiços polítics, li dedica sentits articles necrològics ensalsant les qualitats personals del finat.

Durant la nit pel domicili den Morote han desfilat el comte de Romanones, tot el Govern i personalitats de totes les classes socials, que omplen de firmes i els plecs de targetes les safates exposades a l'entrada del domicili.

Probablement se celebrarà l'enterro, avui, a les cinc de la tarde.

El «Lignum Crucis»

L'Adoració del «Lignum Crucis», a l'iglesia dels Geronis, ha estat concorregudissima.

Poc després de les cinc s'han posat els adorants en marxa.

Joves del Centre de Defensa Social cuidaven de l'organització, dirigits pel marquès de Comillas i don Antoni María Encio.

Sobre un procés

Varis periòdics fixen la seva atenció en que el dia 6 del corrent se veurà en judici oral la causa instruida contra el senyor Bertràn i Musitu per supossades injuries al secretari d'un Ajuntament del districte que representa.

Un periòdic diu, an aquest efecte:

El Tribunal Suprem, no sols deurà decidir si constitueixen injuries les frases vertides pel senyor Bertràn en l'article de referencia, sinó que haurà de resoldre si lo fet pel diputat constitueix un lever de ciutadania que a ningú obliga amb tal força com als que ostenten la investidura parlamentaria.

Lo que diu el Dr. Turró

«El Liberal» publica un article del doctor Turró de qui diu que és una de les principals figures científiques de nostra patria.

Escriu el doctor Turró que tot pels furs de la veritat se creu en el deber de manifestar que l'escàndol que s'ha aixecat sobre la puresa bacteriològica de les aigües del Llobregat és cara més infondat, amb ser-ho tant, el que s'aixecà respecte a la potabilitat química.

Refereix els treballs que durant l'any va imposar al personal tècnic del Laboratori amb els que's vingué a mostrar que les aigües allumenades per els pous artesians de Cornellà i de Dos Rius (Besós), eren, bacteriològicament, pures.

La comissió no's donà per satisfeta amb aquests treballs preliminars; tenint en compte que a Barcelona, com en les tres grans poblacions, existeix endemic el tifus, tractà de cerciorar-se de si podía trobar el seu origen hídric. Com resultà quasi impossible i cap técnic desmirarà de l'ineficacia de nostres esforços.

Se tracta d'una xarxa de distribució d'uns 50 kilòmetres i a més a més de terrada. En la suposició de que en varis llocs d'aquesta xarxa, per un incident fortuit, un subsol no drenat i de la época dels Romans, s'infectés capdal, ¿còm endevinar el lloc on ha fet ocorrent?, i una vegada descobert els indicis exteriors, ¿còm aillar el germ en una massa d'aigua corrent tan gran? Sols la Providencia podía ajudar-nos en tan gran treball i la Providencia no'ns ajudà.

A pesar de tot això l'origen hídric de la majoría de les infeccions enteràgestives que ocorren a Barcelona es vegades conegut, i davant la comissió fou posat de manifest amb sols analisis unes quantes dotzenes de dipòsits domèstics, confirmant-se lo que desde tres anys ve sostenint el Laboratori Bacteriològic, és, a saber, que dits dipòsits constitueixen una calamitat pública.

Els esperits simplistes diuen que aquestes aigües no van a infeccionar-se per generació espontánia, sinó per arrossegar el germen. Tot és possible, però cert és que l'anàlisis dels mananti donà un resultat negatiu.

Nega que existi contradicció entre dit pel Laboratori avui i lo que va dir el 1908.

Fou necessari arrivar a 1911 perque'ls defensors de la salut pública que'ns han sortit a última hora, que en l'Ajuntament se va tractar de remediar els horrors que's denunciaven amb el projecte de municipalització de l'aigua, se percataven de que hi havía una Memoria, de la que podíen treure habilmentment arguments amb que combatre. Aquesta Memoria ni sisquera va llegí a l'Ajuntament. D'ella tingué coneixement el Consell provincial de Sanitat.

La presidencia del Congrés

Els amics del senyor Cobian manifesten que aquest presentarà la seva candidatura a la presidencia del Congrés, amb l'apoiament o sense l'apoiament del Govern.

Selvatjada

Valencia.—S'ha celebrat un miting catòlic, amb assistencia del senyor Porrellada, representant als catòlics de Barcelona.

Tots els oradors han sigut molt aplaudits.

Quan passaven els P.P. Salesians, uns els alumnes, per a assistir al miting, un grupu de joves radicals els ha agredit a trets, resultant ferit lleument a un braç el rector.

Els autors de la salvatjada no han sigut detinguts.

D'ORIENT

Triomf d'Essad Pachá

Paris, 4, 8'42 nit. — Cetinia. — Les darreres noticies de Alessio diuen que ahir se va lliurar un important combat davant de Durazzo entre les tropes de Djavid-Pachà i les den Essad Pachà.

El combat, que fou molt empenyat va durar algunes hores, acabant amb la desfeta de les tropes den Djavid Pachà, que varen fugir en varies direccions.

Els serbis han obert el camí de Durazzo a l'exèrcit den Essad-Pachà, per del qual ha entrat a la población.

Essad-Pachà domina la situació a l'Albania Central.—Havas.

L'actitud del Rei Nicolau

Paris, 4, 8'57 nit. — «L'Eclair», en un despatx de Sant Petersburg, diu que el Rei de Montenegro, en una carta dirigida al Tzar de Russia, declara que està disposat a abandonar Scutari, a canvi de compensacions econòmiques i territorials.

«L'Excelsior» publica un telegrama de Berlin, dient que'ls representants de les potencies han fet una nova gestió encaminada a que'l Rei de Montenegro accedeixi als desitjos de les grans potencies europees.—Havas.

Els montenegrins

Paris, 4, 9'30 nit. — Francfort. — La «Gaceta de Francfort» publica un telegrama de Berlin donant compte de que les tropes montenegrines han ocupat varis punts de la costa, entre els Sant Joan de Medua.—Havas.

A Durazzo

Paris, 5, 10'59 nit. — Corfú. — Els serbis han evacuat del tot la Albania.

Els turcs de Essad-Pachà han icat la bandera otomana a Durazzo. — Havas.

Qui tingui tos

que prengui l'antiga y acreditada PASTA PECTORAL, balsàmica, expectorant, demulcent y calmant de la TOS. Antiga preparació del Dr. Andreu. Fórmula publicada. Demanis a les farmacies

EL BARATO vèn a preu fixe

BOMBES

Les més cares i les que s'espatllen mès sovint

Ramon Puigjaner-Torrent de l'Olla, 58, Barcelona